



# slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

BERITE  
SLOVENSKE  
DEMOKRATSKE  
ČASOPISE!

LETNIK XLV

FEBRUAR 1995

ŠT. 2 NO. 2

## TAKRAT IN DANES 1945 - 1995

Leto 1995, ki smo ga začeli, je leto petdesete obletnice zgodovinskega in usodnega leta 1945.

Tisto leto se je končala skoraj šest let trajajoča druga svetovna vroča vojna, v kateri je naša slovenska domovina trpela in krvavela štiri leta zaradi tuje okupacije in bratomorne komunistične revolucije, ki je izrabljala v svoje namene najhujšo narodno stisko.

Ob začetku dneva 9. maja 1945 je na vseh frontah v Evropi utihnilo orožje in prenehali boji razen na vzhodni fronti, kjer se razbiti ostanki nemške vojske niso hoteli predajati Sovjetom in partizanom. Devetindvajsetega aprila so se Nemci v Severni Italiji začeli predajati angleškim in ameriškim silam. Prvega maja so še preostali Nemci v Italiji položili orožje. Titovi partizani in oddelki angleške osme armade so vdrl v Trst. Berlin je padel v sovjetske roke 2. maja. Tretjega maja je ameriška sedma armada zasedla Innsbruck na Tirolskem. Dan prej je ameriški general Patton s petim korpusom tretje ameriške armade zasedel Pilsen na Češkem. Osmega maja so oddelki angleške osme armade vdrl v Celovec pred Titovimi partizani. Desetega maja je rdeča armada zasedla Prago, češko prestolnico, v kateri so Čehi začeli oborožen odpor le štiri ali pet dni poprej. Šele 10. maja so tudi Titovi partizani vkorakali neovirano v Ljubljano. Oborožen upor pa so začeli že pred štirimi leti: dvaindvajsetega junija 1941, potem, ko se je že po vsej Sloveniji razvedela novica, da je v zgodnjih jutranjih urah nemška armada vdrla v Sovjetsko zvezo. Proti večeru tistega dne smo v vzhodni ljubljanski okolici že slišali iz področja hriba Monika prvo streljanje, ki pa ni nastalo zaradi spopada z okupatorjem, ampak je bilo le opozorilo, da so partizani že v hribih. Za "osvoboditev" Ljubljane je bilo potrebno štiri leta partizanstva, medtem ko je za osvoboditev Prage, ki je bila osvobodjena isti dan kot Ljubljana, bilo potrebno le okrog štiri dni. Praga in Ljubljana sta bili torej zadnji prestolnici v Evropi, ki sta bili osvobodjeni in to šele potem, ko sta že padla Berlin in Dunaj.

Okrog 5. maja smo začeli zapuščati domovino preko Ljubelja. Na poti na sam Ljubelj smo zvedeli za premirje. Na koroški strani - na južni strani Drave pri Borovljah - so nam partizanske edinice skušale zapreti pot čez Dravo. Bilo je 9. maja. Domobranski bataljon pod poveljstvom majorja Vuleta Rupnika, jih je v zadnji bitki popolnoma razbil in premagal. Po končanem boju so prišle s severne strani Drave k dravskemu mostu angleške vojaške enote in sprejele predajo domobrancev, ki so položili orožje in dovolile prehod tudi vsem civilnim beguncem. Tako smo prišli na Vetrinjsko polje v dobri veri, da bodo zapadni zavezniki, - v tem slučaju Angleži - za nas vse pravilno in pravično reševali. Bili smo prevarani. Sledili so: vetrinjska tragedija, Teharje, Kočevski Rog,.... slovenski holokavst. Po božji milosti pa se je nam preživelim odprla pot v svet in v negotovo bodočnost, ki ni bila slaba, kot se je izkazalo kasneje. Šli smo v svet svobode. Domovina pa je ostala zasušena še za dolga, dolga leta.

Že prvi stiki v Trstu, Gorici in na Koroškem med partizani in zapadnimi zavezniki niso potekali po zgledu zaveznikov ampak rajši po zgledu nasprotnikov, skoraj sovražnikov. Spominjamo se, da so takrat Titovi partizani nad Julijskimi Alpami sestrelili dvoje ameriških neoboroženih ogledniških letal.

Za partizanski umik iz Koroške, ki so ga zahtevali zavezniki, so bili cena naši domobranci. V kasnejših mirovnih pogajanjih je Slovenija izgubila Trst, Gorico in Slovensko Koroško. In to s pristankom Stalina in

Sovjetov. Pri tem pa moramo pripomniti, da so slovenski komunisti začeli partizanski boj proti okupatorju šele na poziv Stalina in ne na poziv Churchilla ali Roosevelta.

Po rajši krajši kot daljši evforiji po koncu vojne se je čez sredo Evrope - od Stettina pa do Trsta - začel spuščati železni zastor. Za ta del srednje in vzhodno Evropo načela štirih svoboščin Atlantske listine, za uresničitev katerih naj bi se bojevali zavezniki, niso veljala. Ta del Evrope je podlegel rdečemu fašizmu, ki je bil tako agresiven, da je sprožil hladno vojno, ki je trajala skoraj 45 let vse do konca padca berlinskega zidu, razpada komunizma v Evropi in razpada same Sovjetske zveze.

Toliko ob petdeseti obletnici 1945. leta.

.....  
Pred kakšnimi petnajst leti je novinar Janez Čuček po daljšem obisku v Argentini, napisal knjigo, ki naj bi osramotila politično emigracijo in jo poniževalno vrgla na smetišče zgodovine. Knjigo je naslovil "Sramota umira počasi".

Po premisleku pa politična emigracija le ni bila tako brezpomembna. Berite govore od Kardelja in njegovih pa do Kučana in njegovih pa boste našli veliko napadov na politično emigracijo in veliko opozoril, da je le ta zelo nevarna. Celo leta 1994 jo predsednik Združene liste, naslednice partije, Janez Kocjančič, surovo pošilja nazaj v dežele za oceanom. Dejstvo, da emigracija še vedno je, da še ni izginila, jim budi slabo vest in povzroča traume.

Še leto 1994, še pet let po padcu berlinskega zidu dokazuje, da je sestopanje komunizma z oblasti silno počasno in obotavljajoče. Temu obotavljanju moremo reči, da "sramota umira počasi". Njih teorija je neslavno umrla že prej. Njih prakso pa v novih oblekah in z novimi maskami, brez stare ideologije, ampak ob položaju prilagojenih razlagah, vlečejo še naprej. V tem početju so postali pravi reakcionarji, resnični nazadnjaki, ker zavlačujejo slovenski duhovni, moralni, kulturni, politični in gospodarsko-socialni prerod in vzpon slovenskega naroda v resnično svobodno življenje, ki naj bi sprostilo ustvarjalna nagnenja in sposobnosti vseh slovenskih ljudi in utrdilo slovensko državo.

Je že skrajni čas, da v slovenskem javnem in političnem življenju preneha stara praksa laži, zahrbtnih intrig in prevar, podkupovanja, ne le z denarjem ampak tudi s službami, da preneha prestraševanje, izsiljevanje, majhno in veliko šikaniranje ter vse temu podobne metode fašističnega in komunističnega totalitarizma. Iztrebiti je potrebno koruptivnost iz državnega sistema in državnega poslovanja. Podoba je, da se človek, ki pride danes s poštenimi nameni na važno mesto v državni upravi, zelo lahko zapade koruptivnosti, ki prevladuje v vseh številnih starih kadrih iz totalitarne dobe, ki ga v službi obdajajo. Stari kadri vedo, da za visoke partijske glave zakoni in predpisi niso veljavni, veljala je in še velja le njihova volja.

Stara praksa se kaže tudi v tem, da naj bi se vse pomembne politične odločitve delale v skritih in zaprtih sobanah in ne v javnosti, po javni premišljeni debati. Kako malo je teh celo v državnem zboru. Oblast se boji javnega mnenja, se boji demonstracij, takoj jih označijo za drhal, in se začno sklicevati na strokovne predpisane zakonite postopke, ki naj bi reševali vse nepravilnosti. Ti postopki pa so zapisani le v knjigah, oblast jih ne

izvaja.

Javnost ne sme vedeti nič o nepravilnostih in korupciji oblastnikov in oblasti. Obveščevalni mediji še vedno v veliki meri nimajo prostosti ali pa volje, da bi svoje naloge opravljali tako, kot se to dela v resnično demokratični družbi. V zvezi s tiskom se izvajajo še vedno zakoni iz totalitarne dobe, ki so v nasprotju z duhom nove ustave, ker pisanja v tisku kriminalizirajo. To more pripeljati do teroriziranja novinarjev, komentatorjev, tiska, radia in televizije. Nezanesljivost izvoljenih politikov, ki menjajo programe, stranke in lojalnosti, menjave ministrov po metodah, ki jih ne pozna Zapadna Evropa, niti ne Italija z mafijsko korupcijo. Dogodek v Depali vasi, govorjenje o objektivnosti in subjektivni krivdi, vse te in podobne stvari so posledica stare prakse in stare mentalitete.

Stara praksa je na žalost zasidrana v miselnosti, izrazoslovju, ravnanju, poslovanju in nastopanju ogromnega dela slovenskih ljudi. Stara praksa je zaradi tega močna in prevladujoča, da ji hote ali ne hote podlegajo tudi tisti, ko so se na novo začeli politično udejstvovati v zadnjih letih. Kdor se ji hoče upreti, mora poprej jasno uvideti, da je to praksa, ki je bila porojena v totalitarnem komunističnem sistemu in da je to v bistvu zla praksa. Takšno spoznanje more in mora voditi človeka do odklanjanja takšne prakse na celi črti, do spoznanja, da v tem slučaju ne moremo uporabljati argumenta o črno belem slikanju in polarizaciji.

Velik del Slovencev ta stara praksa odvrča od politike, jih dela apatične in nezaupljive do politikov, do političnih strank in političnega delovanja. Zato tako veliko Slovencev ne hodi na volitve. Zaradi tega najbolj trpijo stranke slovenske pomladi. Stranke, ki so zrastle iz partije imajo itak zagotovljeno število volilcev, ki ni zanemarljivo. Ti volilci se jim čutijo zadržane zaradi služb, pokojnin, raznih uslug in podobnih stvari.

Leto 1994 je bilo leto številnih političnih zapletov, ki pa so vsi vodili k utrjevanju oblasti starih kadrov z novimi maskami in nadaljevanju stare prakse, ki prepričuje demokratičnost, pravičnost, neodvisnost sodstva, uveljavljanje ustavnosti in jemlje ugled državi in političnemu delovanju.

Razen v Janševem slučaju, so bile reakcije na politične zaplete klaverne. Po nekaj svečanih besedah vse ostaja pri starem in stara praksa gre naprej, kar povzroča sterilnost in nemoč političnega delovanja in dokazuje popolno pomanjkanje demokratičnega čutenja pri politikih.

Decemberske volitve pa so le postale zarja na slovenskem političnem obzorju; volitve so bile krajevne, občinske. Pokazale pa so, da postajajo volilci naveličani stare prakse, razen v krajih, kjer jih strah za službe in položaje še vedno drži v šahu in kjer mislijo, da jih stara praksa rešuje, ker jih je strah novega in ker jih je strah sprememb.

Tako novo leto prinaša strankam slovenske pomladi silne naloge. Prodreti morajo v krog apatičnih volilcev in jih prepričati, da se bodo stvari obrnile na boljše le z njihovo pomočjo in njih udeleževanjem v političnem življenju. Vodstva strank slovenske pomladi morajo v skladnem, odkritem, strpnem in nesebičnem sodelovanju na široko odpreti vrata v lepšo bodočnost štirih svoboščin Atlantske listine, saj mineva že petdeset let od konca druge svetovne vojne, katere vojni cilj so bile. Te svoboščine pa morejo uspevati le v demokratični, ustavni in pravni družbi, v kateri tako

dalje na str. 2



slovenska  
DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:  
\$15.00 per year  
\$ 1.50 single issue  
Advertising: \$ .45 per agate lineMember of Multilingual Press  
Association of OntarioMember of Canadian  
Multilingual Press FederationOwned and published monthly by Slovenian National Federation of  
CanadaLastnik in izdajatelj Slovenske Narodna Zveza v Kanadi  
646 Euclid Ave., Toronto, Ontario M6G 2T5

Edited by Editorial Board

Urejuje konzorcij Slovenske Države

Zastopnika:

Slavko Skoberne  
España 1316  
Castelar (1712)  
Prov. Buenos Aires  
ArgentinaLudvik Jamnik  
79 Watson Ave.,  
Toronto, Ontario  
M6S 4E2  
Kanada

TELEPHONE &amp; FAX #: (416)-766-4848

Letna naročnina: Za Kanado in ZDA \$15.00, za Argentino in Brazilijo  
po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države  
\$12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva  
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

## ZA RESNICO, PRAVICO IN DEMOKRACIJO

Tisk in z njim vsa sredstva obveščanja moremo ločiti v dve kategoriji: **laični in katoliški tisk**, piše msgr. K. Humar v goriškem tedniku pred skorajšnjo 50. obletnico ustanavljanja prvega povojnega slovenskega katoliškega tednika **Slovenski Primorec**, "ki smo ga ustanovili v prvi vrsti zaradi resnice".

Laični tisk je za Humarja tisti, ki se drži laične, na človeški modrosti temelječe morale, na filozofijah od Kantove do Marxove in drugih, skupno pa mu je, da odklanja krščansko ali vsakršno drugo versko moralo. Čeprav za Humarja laični tisk ni nujno proti Bogu ali brez Boga, pa zanj Bog in njegovo razodetje nista končno merilo pri vrednotenju človekovih dejanj. Laični tisk zagovarja na primer **ločitev v zakonu, splav in podobno**, navaja primere avtor; o Cerki in papežu pa piše kot kronist, ki mora beležiti tudi verske dogodke, največkrat pristransko. "Večina današnjega časnikarstva je zmeda, ideološki interes, ki izrablja neresnico", ilustrira Humar povedano z mislijo Carla Cremona. Na drugi strani je katoliški tisk, katerega temeljna usmeritev je resnica ali vsaj njeno iskanje. Katoliškemu časnikarju se lahko v poročilo prikrade neresnica, ki je posledica nezadostne informiranosti, nikoli pa namerna neresnica oz. laž, kajti v prvi vrsti mora biti v službi **RESNICE**.

Druga značilnost katoliškega tiska pa je, da se pri presojanju moralnih vprašanj ne sklicuje le na človeško

vest, temveč ima pred očmi evangelijske zapovedi in nauk Cerkev. Zgodi se, da se tudi katoliški list zaplete v polemiko z mnenji drugih, saj so različna mnenja o politiki, gospodarstvu, ocenjevanju zgodovinskih dogodkov ali oseb neizbežna ter osnovno pravilo demokracije, nadaljuje avtor, vendar naj v takih primerih velja pravilo **RESNICA z ljubeznijo, da torej nikogar ne žališ**. V polemiki lahko človek zaide predaleč, toda odpraviti polemiko bi bilo znamenje diktatorstva, meni avtor. **Slovenski Primorec**, prvi slovenski katoliški tednik, smo ustanavljali avgusta 1945 v prvi vrsti zaradi **resnice**, nadaljuje Humar in se spominja, da se je takrat širilo toliko **neresnic in laži** na račun Cerkev in cerkvenih ljudi, da so čutili kot prvo dolžnost boriti se zoper **lažne obtožbe**.

Drugo pravilo pa je bilo držati se nauka Cerkev (papeža in škofov). Humar spomni, da je bil v času polemik, v katere je zašel tudi **Slovenski Primorec**, posebno borben pokojni msgr. Mirko Brumat, neustrašen borec za resnico.

Uredniki pri goriškem **Katoliškem glasu** in tržaškem tedniku **Slovenski Primorec** so se najprej trudili za zvestobo **resnici, pravici in demokraciji**, zaokroži razmišljanje msgr. K. Humar, opomni na čas, ko **Katoliški glas** ni smel v SFRJ in zaključil: **To je bilo poslanstvo Katoliškega glasa in takšen naj ostane tudi v prihodnje.**

STA/dr/zj

## TAKRAT IN DANES

nadaljevanje s str. 1

oblast kot državljani izpričujejo te vrednote iz dneva v dan, iz leta v leto. Demokracija je živa, če živi v posameznikih. Če je ni v ljudeh, v državljanih in tistih, ki so na oblasti, je demokracija mrtva, je le mrtva črka. Le osebno iz prepričanja doživeta demokratičnost vodi do demokratičnih dejanj in demokratičnega življenja. Demokracija je pravzaprav stalno v nevarnosti in jo je potrebno stalno varovati in gojiti.

Stranke slovenske pomladi ne smejo prispevati k nadaljevanju preteklosti, ker s tem le pospešujejo njeno trajanje. Preteklost je v bistvu nedemokratična, nasilna, lažniva, kruta in barbarska. Vse reformiranje, preprogramiranje, preimenovanje ne more dati tej preteklosti človeškega obraza. S preteklostjo, staro prakso je treba prelomiti. To ni klic po revanšizmu. To je klic po prerodu slovenskega človeka in slovenske družbe. Ta prerod naj bi bil oslonjen na človečanskih in krščanskih vrednotah. Iz teh osnov naj bi zrastle nova svobodna družba, dobra družba, polna krščanske ljubezni in globoke kulture. Takšni naj bi bili ljudje in oblast v novi slovenski družbi, brez nasilja in laži - kot včeraj - in brez "cinične distance" kot danes.

Ob takšnem razmišljanju si človek želi, da bi vsaj četrt milijona slovenskih ljudi pazljivo prebralo razmišljanja pisatelja Draga Jančarja "Egiptovski lonci mesa", objavljenem v Novi reviji št. 149, knjigo Vaclava Havla "Živeti v resnici", ki jo je izdala Mohorjeva Družba v Celovcu (Čehi imajo zopet misleca za predsednika svoje republike) in pa seveda knjigo Janeza Janše "Okopi", ki jo je izdala Mladinska Knjiga v Ljubljani. To so berila, ki v polni meri osvetljujejo današnji politični položaj v domovini in kažejo prave smeri na poti v bodočnost.

Mate Roesmann

Club tre popoli  
z novo pobudo

Čimveč družin iz prostora Alpe-Jadran naj se redno srečuje. To je želja Cluba tre popoli, ki je v ta namen ustanovil „Tandem Alpe-Jadran“.

Želja predsedstva Cluba tre popoli pa je, da se v deželah Alpe-Jadran ustanovijo partnerski klubi. Clubu tre popoli predseduje dr. Artur Roßbacher s podpredsednikom ddr. Jaklitschem in tajnico Milko Hudobnik.

Za svoje zavzemanje za zблиževanje med narodi bo dr. Roßbacher letos novembra prejel Einspielerjevo nagrado.

Po celovski NEDELJI

## MISLI OB 50 LETNICI...

Letos bo gotovo mnogo naših rojakov odšlo na obisk v domovino. Obhajali bomo 50 letnico našega zdomstva in tudi 50 letnico pokola slovenskih domobrancev. Torej zares dva najvažnejša dogodka v naši novejši zgodovini.

Predno se odločimo, je prav, da računamo z dejstvom, da se tudi KP in z njo vsa levica že zdaj mrzlično pripravljata na svoje proslavljanje 50 letnice "osvoboditve". V Rog vladno ne vleče (verjetno zaradi zastopstva tujih držav), zato se bo vse dogajalo v Ljubljani. Proslavljali bodo več kot mesec dni. Važno je tudi to, da so k sodelovanju povabili tudi nekaj drugih skupin, od katerih so nekatere že odgovorile negativno. Zanimivo bo, kaj bo naredil SSK! Videz je, da se vladni aparat zelo trudi, da napravi čim večjo zmedo, saj preprosti in nezavedni narod, ki je zaradi nerazumljivega početja desnih strank navrh vsega tudi do kraja razočaran, še najraje sliši besedo "osvoboditev", ne pomisli pa, da je bil to začetek petdesetletne komunistične sužnosti. Obenem se še slišijo govornice o postavitvi spomenika "vsem žrtvam vojne". To je nova komunistična zvijača: s takim spomenikom bi svetu radi prodali svojo demokracijo, hkrati pa bi se lahko odpovedali vsaki obveznosti pri postavljanju spominskih objektov v Rogu, Teharjah in drugod, za kar so doslej imeli vsaj celo goro obljub.

V zvezi s tem ne pozabimo, da domobranci in druge žrtve rdečega terorja niso bile žrtve vojne, **ampak žrtve revolucije**, katero je v Sloveniji tako krvavo izvajala KP.

Tudi je primerno, če si pokličimo v spomin obljube, ki jih je na prvi proslavi v Rogu leta 1990 izrekel predsednik Milan Kučan (bil je 20 let sekretar KPS). Svečano je bral besede iz sv. pisma, obljubljal popravo krivic na državni ravni in narodu dajal besedo, da se kaj takega ne bo nikdar več zgodilo. Iz vsega tega pompa po skoraj petih letih ni bilo nič. Isti Kučan je kmalu po tisti svečanosti zagotovil člane NOB, da brez njih sprave ni. Oni sami pa so se postavili na pozicije iz leta 1941 in še danes napadajo domobrance kot narodne izdajalce. Pri tem jim pridno pomaga tudi SSK, ki je že sprejeto Resolucijo o domobrancih, ki naj bi jih oprala pečata narodnega izdajstva, - na pomisleke gg. F. Miklavčiča (politični komisar) in F. Habjana (domobranci oficir) - zavrnil in je pod novim vodstvom zvođenela v skupek nepomembnih besed. Vse to je mogoče le pod taktirko Kučana in Drnovška, ki se s svojimi zvijačami spretno igrata z razbitim blokom slovenske politične desnice. Usoda Resolucije pa jasno govori, na kateri strani plotu stoji SSK.

Še slabše je opravil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar s svojimi besedami: "... spravili smo se z mrtvimi..." Res so dobro dele 30 - in še več - tisoč sorodnikom pomorjenih, ki so po 45. letih prvič slišali dobro besedo o svojih dragih. Izkoristila pa jih je partija, njeni heroji, komisarji in morilci, torej vsi, ki so izvršili to krvavo rihto. Ti so škofove besede vzeli kot neke vrste odveze, ki jih je odvezala vsake krivde. S to izkaznico še zdaj letajo okrog kot

nedolžni angelčki, nič ne vedo o kakšnih morijah, nikjer niso bili zraven, zato s spravo nimajo kaj opraviti, ker nimajo kaj priznati in jim poravnava krivic še na misel ne pride. Pri tem pa še naprej vlečejo mastne pokojnine kot nagrado za svoje zločine.

In, roko na srce, ali ni tudi slovenska Cerkev sama pri tem spregledala marsikatero dolžnost in se izognila svojemu poslanstvu!

Samo od sebe se ponuja vprašanje: "Zakaj še ni bilo storjeno nič, da bi bili zemeljski ostanki škofa Rožmana prepeljani v Ljubljano, kamor spadajo?" Škof Rožman je poznal komunizem, zato je pred njim svaril, a ga mnogi niso poslušali. Bil je res pastir in vodnik svojemu ljudstvu v temi zmot in laži, a današnja slovenska Cerkev mu tega še danes ne priznava, ker se boji vzorov in velikanov.

Vzporedno s tem bi morala tudi civilna oblast poskrbeti, da se kosti gen. Leona Rupnika častno pokopljejo v blagoslovljeno zemljo. To je najmanj, kar bi moral narod od oblasti tudi zahtevati, če je v njem ostalo sploh še kaj srčne kulture.

To sta bila moža, ki sta narod vodila in se zanj žrtvovala, da bi ga rešila komunističnih zablod in suženjstva. Vse drugo v tistih zmedenih časih ni pomenilo nič. Zato bi priznanje škofu Rožmanu in gen. Rupniku res bilo znamenje resnične sprave med narodom, kar bi odpravilo še mnogo drugih krivic. Vsekakor zaslužita spomenik in javno priznanje. Na žalost o tem še ni padla beseda, kar kaže na pomanjkanje narodne zavesti in vsako trohico civilne korajže, ko gre za dobro vseh.

So pa še mnogi drugi znaki, ki kažejo, da sprava od vsega začetka ni bila vzeta resno. Kako pa naj bo, saj je bila spočeta od komunistov, narod je bil pa takoj na kolenih od veselja nad spokorjenimi grešniki. Nekatere sem že navedel. Še najbolj jasno pa je na to odgovoril največji slovenski krvnik, Ivan Maček-Matija, ki je na vprašanje, če mu je kaj žal, ker jih je toliko pobil, odgovoril: "Žal mi je samo to, da jih nisem še več!" Na to ni komentarja. Izgleda, da je slovenska vladna politika zelo blizu Mačkovemu gledanju: ni uradnega priznanja pobojev, ni mrliških listov, ni izenačenja pred zakonom, ni obljubljenih sredstev za spominska obeležja v Rogu in Teharjah. Če pred državnim zbor slučajno pride predlog ali zahteva po popravilu katere od krivic starega režima, ga ali v nedogled odložijo, največkrat pa ignorirajo s posmehom.

Najnovejši dokaz o tem, kakšna država Slovenija še po štirih letih v resnici je, je ograjen prostor za zapuščene pse na vzhodni strani teharskega taborišča. Takole pravi poročilo: "Naj vas obvestim o novi skrunitvi okolja teharskega taborišča. Na vzhodni strani, takoj za odlagališčem komunalnih odpadkov, je bil ves čas po vojni vojaški objekt. Ministrstvo za obrambo (g. Jelko Kacin) pa je dovolilo, da se na tem območju uredi zavetišče zapuščenih psov. Danes se tu nahaja cca 150 psov, ki niso negovani in povzročajo strahoten

dalje na str. 3



## MISLI OB 50 LETNICI

nadaljevanje s str. 2

smrad, ki se širi preko prostora nekdanjega taborišča oziroma bodočega Parka spomina Teharje. Preprosto ne morem razumeti, kako je moglo ministrstvo za obrambo izdati tako dovoljenje, kot da ne bi vedelo za taborišče in zločine storjene v njem. Vsi pobegi iz taborišča so bili storjeni prav v smeri tega objekta in veliko so jih postrelili prav na tem kraju ter jih verjetno kar tam tudi pokopali."

O takem barbarstvu je težko misliti na spravo. Kje je slovenska kultura, ki niti mrtvim ne privošči miru! Kako je bilo z domobranci, vedo vsi, ki hočejo vedeti. In ob vsem tem slovenska vlada trdi, da je Slovenija demokratična in pravna država! Dejanja kažejo, da smo še zelo daleč od tega. Bojim se, da bo tako tudi ostalo, dokler se narod ne zave, da na laži in krvi ni bodočnosti. Morda bo morala Evropa izreči sodbo ter Kučanu, Drnovšku in drugim povedati, da niso, kar trdijo, da so.

Mislimo na to, ko se za 50 letnico odpravljamo domov in na grobove, da ne bomo preveč razočarani. Brez dvoma bomo po naših družinah pristržno sprejeti, uradno pa smo politični emigranti za Slovenijo odpisani. Kljub temu pa se ne obnašajmo kot berači, ki prosijo milosti, ampak pokončno in samozavestno stopimo na svete kraje Roga in Teharja. Ne objokujmo mrtvih, saj proslavljamo zmago junakov, katere jim ne bo nihče več vzela. Morda bo zastal dih ob misli, da bi bili gotovo tudi mi tu, kjer so oni. Morda se bo zsvetila solza ob misli na toliko uničenih življenj ter na sanje in upe, ki so bili pokopani z njimi.... Gotovo pa se bo spet odprlo nezaceljeno vprašanje: kako so se mogli med našim narodom najti ljudje, ki so bili zmožni tako barbarskega klanja lastnih rojakov, katere niso niti poznali, ki jim niso storili nebene krivice, za katere so celo vedeli, da je bil njihov "greh" edino ta, da so hoteli ohraniti vero in rešiti domačo streho! Zato so jih brez sodbe pomorili in zmetali v jame.... brez imena, brez križa ali lučke, in celo spomin nanje so prepovedali. Bog pa je hotel, da se je režim, ki je upal, da bo obstal tisoč in več let, zrušil v prah in se zadušil v krvi svojih žrtev. Res, pri nas se to še ni zgodilo, a grobovi po naši zemlji so porok, da bo prišlo tudi do tega.

Še in še bi se dalo pisati o stvareh, ki so nam znane in o upanju, ki je bilo pred nekaj leti tako lepo, a se je spremenilo v sanje. Resnica so grobovi in narod, ki se premalo zaveda njihove veličine in slave.

Kdor gre na te grobove, naj prižge lučko v njihov spomin, da bodo vse skupaj zagorele v veličasten kres zmagoslavja, ki naj že vendar zbudi slovenske ljudi. Da ne bodo več mislili samo nase, ampak se zazri v ta brezna in spoznali, kaj je komunizem. Kdo je bil zmožen tako strašnih morij, ne more prinesiti ne sreče ne blagoslova, zato ne zasluži nobenega zaupanja pa naj prihaja po kakršnimkoli imenon. Današnji čas ne sme biti več čas praznih besed in obljub ampak čas dejanj. Vse drugo je prazno. Ko se bo narod tega zavedel, bo Slovenija res postala kraj, kamor bomo radi prihajali, četudi samo na grobove.

S. Pleško

## NOVA ODKRITJA

## IZ KARANTANIJE

Meseca prosinca 1992 je dr. Glaser, arheolog v Deželnem muzeju v Celovcu, odkril kos nagrobnika, ki je ležal pozabljen v nekdanji opatiji Milštat na Koroškem. Po daljši študiji je rekonstruiral celoten napis v latinščini, ki se glasi;

+ Tukaj počiva vojvoda Domicijan, ki je v času cesarja Karla (Velikega) premagal pogane in ljudstvo spreobrnil h krščanstvu.

Karantanski vojvoda Domicijan, svetnik in zavetnik Koroške še do 18. stol., ki ga je nemštvo razglašalo za "izmišljotino" benediktincev v omenjeni opatiji, je torej zgodovinska osebnost. Umril je okoli leta 800, ko je bil Karel Veliki že cesar..

O tem nam podrobneje poroča članek v letošnjem koledarju celovške Mohorjeve - (Jožko Šavli). V istem koledarju zasledimo tudi članek o papežu Gregorju V. (996 - 999), ki je bil sin karantanskega vojvode Otona - (Jožko Šavli). Njegov grob se nahaja pod cerkvijo sv. Petra v Rimu. Ta papež se v enciklopedijah omenja z izvirnim imenom Bruno Koroški.

Kot kaže, je še mnogo neodkritega v zvezi s slovensko državnostjo v zgodovini, in celovška Mohorjeva nas v tem pogledu z objavami vedno znova preseneti.

## FREEDOM FOR CHECHNYA COMMITTEE

355 Rathburn Rd. East, Apt. 305

Mississauga, Ontario L4Z 1H4

Tel: (905) 276-5553

January 17, 1995

PRESS RELEASE #9501

PROTEST AGAINST  
MOSCOW'S WAR ON CHECHNYA

Russia's Foreign Minister Andrey Kozyrev voiced again Moscow's traditional contempt for international conventions of civilized behaviour when he recently defended this neocolonial war by stating that the path to national unity "sometimes leads through tragedy and blood. We are not the first or the only ones to spill blood to keep our state intact."

We condemn this callous and cynical attempt to justify the preservation of what remains of the Russian empire and the establishment of a precedent for possible overt acts of aggression against the newly-independent nations of the so-called "near-abroad".

Civilized states preserve their national unity through a democratic political process not genocidal practices against an entire nation that refuses to be part of a murderous empire. In that respect, Moscow's military assault on Chechnya is neither a "civil war" nor an "internal matter" of the Russian Federation, but yet another brutal attempt in Moscow's almost 200-year long campaign to crush the Chechen people into submission.

Russia's current war on Chechnya poses a direct threat to the security of all other nations in the region, undermines stability both in Europe and Asia and is already adversely affecting international relations.

A protest demonstration against Moscow's war on Chechnya will take place in front of the Embassy of the Russian Federation, 285 Charlotte Ave., Ottawa, on Saturday, 28 January 1995, at 1:00PM.

The demonstrators will demand:

1. cessation of hostilities in Chechnya;
2. Russian withdrawal from Chechnya;
3. resolution of the conflict under UN supervision; and
4. national, human and self-determination rights for the Chechen nation.

A collection will be taken to assist humanitarian aid efforts for the Chechen victims of war.

Further information can be obtained from: (613) 235-8214 Ottawa, (416) 366-9350 Toronto, (905) 276-5553 Mississauga.

- 30 -

Sponsoring organizations: League of Ukrainian Canadians, League of Ukrainian Women in Canada, Ukrainian Youth Association of Canada, Society of Veterans of UPA, University of Toronto Ukrainian Students' Club, Croatian Democratic Union, Croatian Liberation Movement, Bosnian Canadian Community Association, Bosnian Canadian Relief Association, Bulgarian National Front, Lithuanian Canadian Community, Estonian Central Council, Latvian National Federation of Canada, Latvian Relief Society, Slovenian National Federation of Canada, Romanian World Congress.



**Karantanski prapor s panterjem in njegove barve:  
črna - bela - črna, izrisan po današnjih merilih.**



## ODKRITO POVEDANO - DOGAJA SE

Letošnje leto je leto spominov na žalostne dogodke pred 50 leti doma v Sloveniji, pa tudi leto zahvale Bogu za ohranitev naših življenj, da lahko pričamo resnico, ki je v domovini še vedno nočejo priznati. Moto v Janševi knjigi OKOPI je zelo primeren za današnje stanje v razcefrani Sloveniji: Moč nemočnih je resnica. Resnica je na naši strani, moč je z nami. Dolžni smo, da vztrajamo dokler se laži ne izbrišejo. Šele tedaj se bo naš ljubi narod enkrat za vselej rešil jarma suženjske preteklosti in zadihal svobodo resnične demokracije.

.....

Iz ljubljane mi pišejo: V petek 16. 12. 94 je Zveza borcev dala izjavo, da podpirajo Rupla, ki se zavzema za izročilo NOB. - 17. 12. 94 pa je Bučar sporočil, da izstopa iz Zveze borcev, ker je politična organizacija nekdanje partije, zato zanj v njej ni prostora. - Nove in nove knjige izhajajo in razkrivajo temna ozadja dejanj politikov, karavana pa kar naprej. - V nedeljo je bil D. Rupel izvoljen s 57.46% glasov - to je neuradno. Uradnega rezultata pa po novem, ko je predsednik volilne komisije Golobič, tajnik LDS, ni treba dati. Brez komentarja. Ljubljana je še rdeča! Sicer pa, če smo preživeli okupacijo in 45-letno "svobodo", bomo pa še Ruplovo županovanje. - Tale Jančarjev esej, ki ti ga pošiljam, vse pove, kako je pri nas. Večkrat ga citirajo, dober je.

Vsebina eseja Egipčanski lonci mesa, ki ga je napisal Drago Jančar v Novi reviji, letnik XIII, septembra 1994 (glavni urednik Niko Grafenauer) in ga v celoti ponatiskuje Svobodna Slovenija v Buenos Airesu, je v kratkem povzetku naslednja: Pisatelj razmišlja o pomenu izjave Franceta Bučarja, ki piše: "Pri nas je v obstoječih razmerah nevarnost, ne razumite me narobe, fašizma, ali bolje rečeno totalitarnega sistema, zelo naglašena....Vlada želi pod nadzor dobiti RTV, plačilni promet, tožilstvo, skratka, vse to kaže na dejansko počasno rast totalitarnega sistema." Pisatelj Jančar se sprašuje, kako je mogoče, da Slovenija drsi pod novimi arogantnimi oblastniki s starimi brutalnimi metodami in novimi prosvetlenskimi prijemi vnovič v totalitaren sistem. Utrujena, razmehčana in otopela javnost, tako piše Jančar, se je nekoliko prebudila in reagirala z nekaj izjavami in pismi bralcev.

A videti je, da bo tudi tokrat, kot ob vseh objestnih dejanjih nove oblastniške elite, zadeva čofnila v močvirje ravnodušja. Nekako tam smo, ko bi bilo treba za Cankarjem reči: slabši od slovenskih klerikalcev so samo še slovenski liberalci. Če se slovenski značaj najbolj odlikuje po ozkosrčnosti, potem je ta prav gotovo lepo in pravično porazdeljena med našo novo elito... Nekaj pa lahko vendar vidimo tudi tisti, ki smo nevedni, nadaljuje Jančar, in za to ni treba biti družboslovec. Namreč neverjetno provincialno oholost s katero nas novi gospodarji prepričujejo: mi smo dobri, uspešni, najboljši; če je tukaj kaj treba zamenjati, potem je to ljudstvo. Ali pa vsaj del ljudstva. Drhal, ki demonstrira pred parlamentom po možnosti razgnati, opozicijo v parlamentu razpustiti, humanistično inteligenco zasmehovati, člane teh in onih svetov odstopiti, razlaščenca še enkrat razlastniti, politične kaznjence pozabiti, brezposelne obvezno vse razprodati. Neverjetna oholost, piše Jančar, povezana z netoleranco in zadrtostjo, je nemara še en izviren slovenski prispevek k vzhodnoevropskemu postkomunističnemu kaosu.

Vsa ta zgodba je na videz nova. V resnici pa je stara kot temelji zahodne civilizacije. Ko so Izraelovi sinovi srečno prišli iz egiptovskega suženjstva čez Rdeče morje, se jim nostalgija po starem zatiralcu obudi z vso silo. "V egiptovski deželi smo sedeli pri loncih mesa. Mana ni dobra. Spominjamo se rib, ki smo jih v Egiptu zastoj jedli, kumar, dinj, luka, čebule in česna. Sedaj pa naše oči ne vidijo drugega kot mano.

Jančar nadaljuje v svojem eseju: Ker je prejšnji sistem tako rekoč posebljal nasilje in množično kršil človekove pravice, je potrebno vsaj jasno in slovesno pretrgati s kontinuiteto. Koalicija, ki je na oblasti tega dejanja ni zmogla. Ene same stvari moralne narave ni postavila na svoje mesto. Ne bomo sodili po imenih, ampak po dejanjih. Demokracija v svojem normalnem teku prenese različne slikovite povezave. To ni naš problem. Tudi ni naš problem predsednik Kučan, ki je absolutno

legitimno izvoljen. Več ko zgolj vprašanje okusa je, zakaj ne vrne partijske knjižice in se ne opre na nedvomno podporo nazorsko različnih volilcev. Toda vprašanje kontinuitete, ki ga takšno zgolj interesno in hkrati hinavsko razmerje oblasti na vseh področjih generira, to pa je že naš problem. Če danes isti sodniki, ki so še včeraj izrekli težke obsodbe političnim nasprotnikom in ki so tiščali skupaj glave na partijskih sestankih, kričijo o sodstvu, ki je baje bilo in je neodvisno, potem to je naš problem, ker zidamo na laži in ker od takih sodnikov ne moremo v ustreznih okoliščinah pričakovati nič drugega kot to, kar so že počeli.

Tudi sam, izjavlja Drago Jančar v svojem eseju, sem bil med tistimi, ki so pristajali na funkcionalizem sedanosti. Družbo, gospodarstvo, organizacijo šolstva, kulture itd. naj pač urejajo izvoljeni in po možnosti najsposobnejši. Stvari morale in problemov, ki jih prinaša podaljšana preteklost, se bodo urejale na sebi imanentnem področju. Toda ravno funkcionalizem, ločen od kritičnega etičnega ustvarjalnega uma, omogoča čisti relativizem vsega, ne samo morale, pač pa vseh stvari, ki urejajo naše življenje... Tak relativizem, ki misli, da je ves problem družbe v politiki in upravi, ki brezhibno funkcionira, ker dobro ravnata s svežim denarjem, naravnost kliče po gospodstvu cinikov. - Kdo si je pa mogel misliti, da bo pravosodni minister človek, ki je svojega klienta špical tajni politični policiji? .... Novemu totalitarizmu bo ime : cinična distanca, ki pristaja na vse, kar ji koristi.

Zla preteklost se ne sme več podaljševati s tiščanjem glave v pesek. Slovenski parlament ali predsednik države bi že zdavnaj morala storiti, kar so zmogli takoj na začetku celo madžarski reformirani komunisti, kar so s svečano izjavo storili poljski socialisti po zmagi na zadnjih volitvah. Izjavili so pred vsemi državljanji, da obžalujejo. Storili bodo vse, da se nič podobnega ne bo nikoli več zgodilo. Nasvetov in pomoči ni mogoče pričakovati od nikoder, trdi Jančar. Čisti 'larifari' je nenehno sklicevanje na tujino, ki nas menda pozorno opazuje. Tujina ima svoje skrbi in naši pretendenti na novo hegemonijo to prav dobro vedo. - To moramo storiti zaradi sebe. Zato, da nič več in nikoli več ne bo, kot je bilo. In da bo to, kar bo novega, zunaj sleherne slutnje nevarnosti o novem totalitarizmu, pred katerim smo posvarjeni, ne samo zaradi tega, ker tako pravi Bučar, pač pa, ker to govorijo dejstva.

Kake velike pripravljenosti za prelom s preteklostjo ni videti. Od politikov iz nekdanjih CK-jevskih gremijev tega ni mogoče pričakovati. Pred časom sem mislil, pravi Jančar, da bo to zmogel Milan Kučan, ki je bil kljub vsemu videti kot politik s formatom. A upanja tudi tukaj praktično ni več; tudi osebnost, ki bi nemara zmogla preseči svoje nekdanje partijske ožine, nehala na simbolični in praktični ravni dajati potuho starim okornim in zvičajnim kvadratoglavcem in novim spretnim in maherskim jajčeglavcem, je očitno pogoltnil moloh domnevnega političnega podzemlja in nadzemne distance. Od strank ali parlamenta pa tega zaenkrat sploh ni mogoče pričakovati.

Samo v Sloveniji je mogoče, nadaljuje Jančar, da klasične filologe, profesorje primerjalne književnosti, akademske slikarje, književnike, matematike, filozofe in doktorje pravnih znanosti pehajo in butajo kot vaške bebbčke, da jim dokazujejo, da ne znajo misliti s svojo glavo in da so v službi te ali one politične ambicije.... Seveda že zdavnaj je poskrbljeno, da v tej džungli, ki ji vlada mainstream mediokritet, ni nič vrednega in pomembnega, da intelektualnih in moralnih avtoritet že zdavnaj ni več. Še malo, in beseda intelektualca ali razumnika ali, bogvedaj, umetnika bo spet psovka kot v Dolančevih časih.

Tako gre počasi h koncu zgodba o egiptovskih loncih mesa. Izraelovi sinovi zdaj ne godrnjajo in ne vpijejo več. Lonci so spet polni mesa, tudi luka in čebule ne manjka. In svežega denarja ravno tako ne. Svežih idej, kako z vsem tem ravnati, pa jim tako ali tako nikoli ni zmanjkalo.

Politika je stvar kulture. Če ni kulturna in ustvarjalna, ni vredna počenega groša. Manj kot to: nič ni vredna... In smisel družbe ni njena političnost, pač pa kulturnost in ustvarjalnost. Umetnost sama po sebi ohranja celovito človekovo

izkušnjo. Je hkrati smrt neke izkušnje in njena pomnožitev. Zato si jemlje pravico, da govori o pojavih in procesih v družbi. Tudi o nevarnosti novega prilaščanja moči in novega nasiljevanja. Če ta zavest ne bo prodrla, se bo dejansko na široko odprl prostor za cinično distanco, za goli pohlep po oblasti in moči. In potem bo Bučarjevo opozorilo zaokroženo, čeprav drugače, kot si je mogel kdor koli med nami sploh kdaj misliti.

Tako na kratko o eseju Draga Jančarja.

.....

P.S. Sredi julija v minulem letu je svet RTV Slovenija razrešil generalnega direktorja te ustanove, pisatelja in režiserja Žarka Petana. Razprave ni bilo, Petanu niso dali besede, nihče se ni potrudil, da bi vsaj razložil, zakaj je bilo to potrebno. Kar vse osuplja, je popolna aroganca novih oblastnikov, odsotnost minimalne argumentacije, še več, samoumevna objestna drža njihovih adeptov, ki pozdravljajo metodo eksekucije, in še več, odhajajočega pospremijo s ploho žaljivk. Postkomunizem, pravi Petan, je nadaljevanje komunizma z drugimi sredstvi, ki ne pelje v demokracijo, ampak v njeno karikaturo, v zablodo in skorajšnjo akutno krizo..... Po Petanovi pritožbi na sodišča za nezakonito prekršitev njegove pogodbe z RTV, je sodna oblast odločila v prid Žarka Petana..... V tem primeru priznajmo sodiščem, da je bilo pravici zadoščeno.

S.Z.S.

## Morda ne veste...

Da je demografski položaj v Sloveniji podoben onemu v ostalih razvitih državah. Stopnja rodnosti v Sloveniji je med najnižjimi v Evropi in v svetu. Leta 1993 je znašala rodnost samo 1.31, merjena s povprečnim številom otrok na eno žensko staro od 15 do 49 let v enem letu. Za nemoteno obnavljanje prebivalstva bi bila potrebna rodnost 2.1. Tako je poročala na kairski konferenci o prebivalstvu in razvoju v Sloveniji ministrica za socialno skrb, družino in delo Rina Klinar. Tolažila pa se je, da je zmanjšanje rodnosti najpomembnejši kazalec staranja prebivalstva. Ni pa omenila, da so bile v letih komunističnega nasilja odvzete vrednote slovenski družini in zato je bilo lansko leto v Sloveniji več smrtnih primerov kot pa rojstev.

Da je vsako peto drevo v Evropi in tudi v Sloveniji poškodovano. Vzroki so: škodljive snovi v zraku in tudi v zemlji; za letne čase neobičajne vremenske razmere, insekti, požari in gobove bolezni.

Da se je v zadnjem času glede zgodovine le nekajboljšalo v učbenikih, marsikaj pa je odvisno od učiteljev samih. Vendar pa kot kaže bo v napovedanem in s perspektivom predstavljenim šolskem Atlasu poglavje o protirevoluciji oziroma o nasprotnikih Osvobodilne fronte popolnoma izpuščeno.

Da je učiteljica v Sloveniji v nižji šoli pripevski uri slučajno zaigrala in zapela pesem „Al' me boš kaj rada imela" in nato vprašala učence, če kdo pozna to pesem in jo zna zapeti. Pa se ni oglasil drugi kot slovenska deklica iz Argentine, ki živi sedaj skupaj s starši v Sloveniji, kjer obiskuje osnovno šolo, in jo tudi zapela.



## LETOŠNJI TISCHLERJEV NAGRAJENEC



Blaž Potočnik, slovenski kulturni delavec iz Toronta, je letošnji Tischlerjev nagrajenec. Mož s sončnim značajem in vedno pripravljen nesebično pomagati pri kulturnem in cerkvenem delu, je na mnogo načinov povezan s Koroško. Po vojni, ko se je znašel med tisočimi begunci, ga je ta dežela sprejela, tukaj je doživel tragedijo vetrinjskega polja, tukaj je po treh letih življenja v begunskih taboriščih odšel v svojo novo domovino. Sem se je vedno znova vračal. Pa tudi drugače je bil vedno tesno povezan z deželo, ki mu je to njegovo zvestobo poplačala z visokim odlikovanjem.

## POVEZANI PO VSEM SVETU

"Naša dolžnost je, da s čim večjo nepristranskostjo skušamo popraviti marsikatero krivico, ki je po ideološkem diktatu ali iz nevednosti izključevala dragocen del našega narodnega telesa. Kdor je imel priložnost поблиže spoznati narodno zavest, kulturno zavzetost in sploh idealistično zagnanost slovenskega zdomstva, bo do teh naših rojakov nujno našel drug, vsebolj spoštljiv odnos.

Vsega priznanja in spoštovanja vreden člen tega zdomstva je brez dvoma Blaž Potočnik."

S temi besedami je predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer opozoril na širši okvir letošnje Tischlerjeve nagrade. Tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Grilc je menil, da je prav, da nam ostaja v zavesti, da konec druge svetovne vojne pred petdesetimi leti "ni prinesel vsem svobode, temveč nekaterim nadaljevanje gorja in pregnanstvo v tujini."

Podelitev 16. Tischlerjeve nagrade Blažu Potočniku v ponedeljek, 23. januarja, se je v svoji izpovednosti izkazala kot posrečen prispevek, kako celoviteje ovrednotiti letošnjo spominsko leto. Polna Tischlerjeva dvorana Slomškovega doma in cela vrsta uglednih častnih gostov je prav tako pokazala pravilnost letošnje izbire. Celo zmagovalka letošnjega govorniškega natečaja Tanja Vidmar je s svojim razmišljanjem o vlogi zgodovine izvrstno dopolnila tematsko naravnost večera. Za primerno domačnost pa so poskrbeli Mešani pevski zbor "Jakob Petelin Gallus" iz Celovca. Moški pevski zbor iz Sveč, ki je z dvema pesmima čestital

slavljenju, in tudi nagrajenec sam, ko je zbranemu občestvu predstavil košček svoje izvrstne solistične zmogljivosti, ob koncu pa vsem položil na srce dvoje: "Ohranajte svojo identiteto! Sodelujte z Mohorjevo, ki je steber slovenstva!"

.....

V celovski NEDELJI je g. Blaž Potočnik imel daljši intervju z urednikom g. Hanzu Tomažičem. V vsestransko zanimivem razgovoru je podal zelo točno in objektivno poročilo zlasti o dveh problemih, ki zadevajo slovensko emigracijo v Kanadi. Na vprašanje kako politične razmere v Sloveniji vplivajo na položaj Slovencev v Kanadi, je g. Potočnik takole odgovoril: "Slovenija ima mnogo stikov s Slovenci v Argentini, morda jim tudi kaj pomagajo. Nas v Severni Ameriki pa so - razen vljudnostnih obiskov - bolj ali manj pozabili. Učiteljski kader iz Argentine je bil že drugič povabljen v Ljubljano (prav tako maturanti - op. ur.), nas, ki se desetletja trudimo, pa ne vidijo. Je že res, da so Slovenci iz Argentine veliko več prispevali k temu, da se ohranja slovenska kultura, tudi otroci neprimerno bolj obvladajo slovenščino, toda upoštevati je treba, da je v Argentino odšla celotna inteligenca - nad sedemdeset slovenskih duhovnikov, razni profesorji, juristi - v Severni Ameriki pa smo za vaje morali prijeti takšni kot jaz, ki mu je vojna preprečila primerno izobrazbo. Ne vidim velikih perspektiv za Slovence v Kanadi, če ne bo nekoliko več aktivnosti s strani domovine."

Glede položaja v slovenski šoli je pa pripomnil sledeče: "Na žalost zanimanje za šolo pada. Še pred osmimi leti smo imeli 230 učenk in učencev, sedaj jih je okrog 100. Starši nimajo več dovolj volje in zanimanja. Moramo seveda povedati, da je to že druga, ponekod celo že tretja generacija za nami. Sami še znajo slovensko, toda ni več toliko doslednosti pri družinskem pogovornem jeziku, kakor je bilo to pri nas."

## VESELIMO SE V GOSPODU...

Tako nas je vabil napis nad odrom v dvorani pri Mariji Pomagaj, kjer smo v decembru z misijonom in slavnostnim kosilom praznovali 40 letnico prve slovenske cerkve v Kanadi.

8. decembra je minilo 40 let, odkar je pokojni škof dr. Gregorij Rožman prvič maševal v novi cerkvi. Slovenska duhovnija, pozneje župnija Marije Pomagaj, je bila ustanovljena že l. 1951. Takratno torontsko slovensko skupnost so sestavljali večinoma mladi fantje in dekleta, ki so preživeli "zmago" rdeče revolucije v Sloveniji in se v letih 1947 in 1949 - preko begunskih taborišč v Avstriji in Italiji - začeli naseljevati v Kanadi, predvsem v Torontu. Kmalu se porodi skupna misel in želja po lastni cerkvi. Maloštevni skupini se pridruži še nekaj vernih družin staronaseljencev izpred druge svetovne vojne. Tako je v času prvih priprav, zbiranja denarja, nakupa zemljišča v sredi takratnega Toronta živelo le 27 mladih družin, nekaj samcev poleg maloštevilnih predvojnih naseljencev, ki se za novo cerkev niso zanimali.

S pomočjo clevelandskih Slovencev in delno pomočjo torontske nadškofije (posojilo), s skupnimi napori in žrtvami je tako v letu 1954 nastala božja hiša na Manning Ave.. Tu je bilo prvo kulturno središče, dokler se Slovenci niso začeli naseljevati v predmestju New Toronto, kjer že skoraj 30 let stoji druga slovenska cerkev, župnija Brezmadežne.

Obe župniji vodijo lazaristi, ki poleg torontskih vodijo še slovenski župniji v Montrealu (Quebec) in v Winipegu (Manitoba). Prvi župnik je postal dr. Jakob Kolarič, ki je leta 1949 prišel med torontske Slovence. Slede župniki: Andrej Prebil (pokojni), Tone Zrnc, Jože Mejač, Ivan Jan (samo 8 mesecev), Ivan Plazar, Valentin Batič.

V 40 letih je bilo pri Mariji Pomagaj posvečenih 7 duhovnikov. V letu 1955 je stopil v službo Gospodovo sedanji torontski nadškof dr. Alojzij Ambrožič. Za njim so peli novo mašo še Franc Skumavc, pokojni Rudi Cukjati, France Turk, Matija Balažič, Valentin Batič in Janez Nosan. Marija Babič, ki je mladostna leta preživela in kulturno delala v župniji, pa je v letu 1994 stopila v red Sionskih sester.

Ob 40 letnici se spominjamo še duhovnih pomočnikov pokojna Janeza Kopača in Janeza Jeretine, Franca Letonje (sedanjega župnika v Montrealu), Stankota Boljke (sedaj v Sloveniji), našega neutrudnega spovednika Jožefa Časla, skrbnega gospodarja Ivana Jana ter pokojna redovna brata Cirila Verdника in Cirila Hribarja.

V župniji so od maja 1959 do l. 1964 delovale slovenske usmiljenke, ki so sprva začele z varstvom otrok, pozneje pa učile v Slovenski šoli (sobotni), ki je bila ustanovljena že v l. 1954. V poznih 60 in 70 letih, v času župnika Toneta Zrneca doseže župnija Marije Pomagaj višek rasti in kulturnega življenja. V l. 1964 obiskuje šlovensko šolo 185 otrok, v l. 1974 110 otrok, v l. 1984 46 otrok, v l. 1994 samo 11 otrok. Ljudje se izseljujejo v predmestja, mladih družin ni mnogo, asimilacija žanje uspehe.

V župniji so od vsega začetka sledeče organizacije: Cerkvni pevski zbor - Tone Purkart in Marija Muhič prepevata od vsega začetka, Tone Muhič pa je ne samo kot pevec temveč tudi kot prvi podpredsednik ob predsedniku gradbenega odbora Feliksu Sebanču, pionir naše župnije. Prva tajnica je bila Florence Muhvič, hčerka staronaseljenca, ki je takrat z znanjem angleščine mnogo pomagala pri začetnem poslovanju. Katoliška ženska liga - prva predsednica Marija Markež; Misijonski krožek Baraga (ustanovni člani: č.g. J. Kopač, France Turk, Ivanka Levstek, Vincencijeva konferenca (prvi člani Janez Marentič, Jakob Kvas...., Slovenska sobotna šola - ustanovitelj č. g. Kopač, Marica Bastič-Cerar, Ivanka Levstek in ravnatelj: Tone Zrnc, Franc Letonja, Franci Pajk, Vili Čekuta.

Pri Mariji Pomagaj zbira župnik Valentin Batič mladino v Mladinski skupnini. Tam ima sedež še fokalna skupina Nagelj, ki je letos praznovala 35 letnico obstoja in Slovensko gledališče s svojim 35 letnim kulturnim repertoarjem.

Včasih je bila v župniji močna skavtska organizacija. Sedaj je ta mladina odrasla. Zdaj je njen čas v župniji Brezmadežne, kjer raste že drugi slovenski rod.

Ob 40 letnici smo globlje pogledali v svoje duhovno življenje. Misijon od 2. do 11. decembra je

bil za župnijo velik blagoslov. Misijonarja lazarista Jože Planinšek in dr. Stanko Gergolj iz Ljubljane sta nam v teh dneh odpirala vrata v tisti božji svet, kjer človek najde mir, srečo in smisel življenja.

Za zaključek teh lepih dni, v zahvalo za dobroto 40 let, za prestane boje zmage v božjem in Marijinem varstvu smo se v nedeljo 11. decembra ob zaključku misijona in po kratkem sobotnem srečanju z nadškofom Ambrožičem, ki zaradi visoke službe in obveznosti v Adventu na svoje škofijskem sedežu, ni mogel biti z nami, zbrali v cerkveni dvorani k slavnostnemu kosilu. Cerkev in dvorana je bila premajhna za vse, ki bi se radi pridružili.

Med nami je bil škof Nikolaj de Angelis, v čigar cerkveni okraj spada naša župnija. Program je vodil Peter Čekuta. Franci Pajk, eden prvih članov župnije, je ob skioptičnih slikah podal kratek zgodovinski pregled župnije. V kulturnem programu po kosilu so nastopili cerkveni pevci, najmlajši plesalci Nageljna, mlajši dekliski zbor Plamen in članice nekdanjega Dekliškega zbora Slovenske šole, ki ga je v letih 1969-79 vodil Tone Žrnc. Ob izvrstnem podajanju pesmi iz tistih let se je marsikomu zasolžilo oko. Pobožno, iz vsega srca, smo potem skupno zapeli Marija pomagaj nam sleherni čas....

In prišla je misel, da je našo pesem, narodno in cerkveno, treba oživeti, zbrati mlade moči in talente, da bomo pri Mariji Pomagaj obhajali še zlati jubilej slovenske vernosti in kulture v Torontu.

Anica Resnik

*Med drugimi tujimi državniki, ki so se udeležili uradne žalne slovesnosti v Auschwitzu je bil tudi predsednik Republike Slovenije. Čez pol leta se bomo tudi v Sloveniji spomnili ne sicer osvoboditve, ampak začetka delovanja naših Auschwitzev - Teharij, Šentvida, Škofje Loke... Se bo na katerem od teh krajev groze v duhu sprave in obžalovanja poklonil spominu svojih pobitih bratov?*



# IZ DOMAČEGA TISKA

## Pravica do samoodločbe ni več v modi

Mojca Drčar Murko je 4. januarja 1995 v Delu zapisala (ko obravnava boj Čečenov), da so Čečeni, drugače kot Slovenci pred tremi leti, ostali mednarodno osamljeni. Nadalje ugotavlja, da v Bonnu in Parizu protestirajo le proti kršitvam človekovih pravic. Omenja tudi Združene države, ki menijo, da gre za notranjo rusko zadevo.

In nazadnje med drugim pravilno ugotavlja, da tudi pri nas pomen čečenskega legitimnega legalnega odpora ni prodril do zavesti Slovencev in ni spomnil na podobnost izhodišč.

Ob tej zadnji, točni ugotovitvi se je vredno zamisliti. Pred novim letom sem prebiral stare časopise, v katerih slovenski politiki v času osamosvajanja pozivajo mednarodno skupnost, naj se opredeli do pravičnega boja Slovencev, do samoodločbe slovenskega naroda.

Po nekaj letih se je sedaj vodilna slovenska politika, parlament, vlada, do boja čečenskega naroda opredelila tako mlačno, preračunljivo, nenačelno, da je to težko razumeti. Vodilni politiki naroda, ki se je sam pred kratkim bojeval za osamosvojitve, so rekli le, da je problem treba reševati za mizo, s pogovori. To je bilo vse. Pričakoval sem izjavo, deklaracijo o podpori boju čečenskega naroda, vendar nič takega. Če je to uradna opredelitev slovenske politike, me je takšne politike sram.

Pa še nekaj. Ali smo trdno prepričani, da smo vse bitke za osamosvojitve dokončno dobili. Ravno zaradi nevarnosti, ki še obstaja, bi Slovenija morala jasno izreči podporo boju Čečenov, ne glede na vse pomisleke.

Tega, žal, doslej nismo napravili.

ADO BUTALA,  
Kraška 2/a,  
Izola

Delo 9. jan 1995

## Čečenija naj bo neodvisna



ALEKSANDER SOLŽENICIN je agenciji Itar-Tass povedal, kaj misli o čečenski neodvisnosti: »Treba bi ji bilo priznati samostojnost, če si jo želi, vendar znotraj njenih etničnih meja. Nadaljnje vojaško poseganje se kaj

lahko razplamti v vojno na širšem Kavkazu.« Po njegovem mnenju pa najbolj rodovitni severni predeli republike po tradiciji pripadajo kozakom, ki so se tam naseljevali od 18. stoletja, ko so v ruski vojski sestavljali konjeniške polke. Pisatelj se strinja z razširjenim konservativnim stališčem, da bo to območje moralo ostati rusko. Kozaki so bili avantgarda carske vojske tudi v 19. stoletju v bojih s kavkaškimi plemeni, kasneje pa so se navzeli njihovih navad, jezika in prepričanj.

Solženecin očita moskovski oblasti, da je že tri leta zanemarjala čečenski problem, vse odkar je uporni voditelj Dudajev leta 1991 razglasil Čečenijo za neodvisno od Moskve.

Delo 13 Jan 1995

## Sami odločamo o svoji prihodnosti!

Bistvena in temeljna prvina demokratičnega parlamentarizma je prav gotovo ustavna pravica in dolžnost vsakega posameznika, da odgovorno soustvarja, oblikuje in sodeluje v družbenem dogajanju. Tega se vsi premoalo zavdamo.

Na koga se bomo čez nekaj let zgovarjali, na koga zvrčali krivdo, ko nas bodo otroci spraševali, kaj smo le počeli v tem današnjem odločilnem trenutku tranzicije in privatizacije? Bomo iskali krivce za sedanje napake v pokvarjenih politikah, prodanih dušah v raznih institucijah, v nesposobnih dolgooprstnežih v gospodarstvu?

Pa smo prav mi izvolili te naše predstavnike, mi dopuščamo in si

zatiskamo oči pred lastninskimi nepravilnostmi, tudi mi z nedeljavnostjo in brezbriznostjo pomagamo, da postaja Slovenija last peščice privilegirancev in tujega kapitala.

Imamo vse možnosti, da aktivno sodelujemo pri ustvarjanju sodobne, poštene, za vse perspektivne države, vsak lahko in mora po svojih močeh in sposobnostih prispevati vsaj majhen kamenček v mozaik, ki se imenuje država Slovenija. Brez tisočev in tisočev majhnih kamenčkov ni mogoče sestaviti mozaika. Tudi naše države ne bomo ohranili brez tisočev in tisočev volilnih lističev, s katerimi bomo zavedni, pošteni državljani glasovali za Slovenijo!

Že res, da ga ni Slovenca, ki bi bil povsem zadovoljen s sprejetim vladnim predlogom ureditve lokalnega upravljanja. Toda kljub vsemu, proces se je začel, treba ga bo peljati naprej, ga dograjevati in izpopolnjevati. Pri tem moramo vsi sodelovati, ne pa zaradi nekih nepopolnosti bojkotirati volitve in prepustiti odločanje o svoji prihodnosti drugim. Prav to je bil namen naslednikov bivšega totalitarizma. Aktivno se torej vključimo v prizadevanja za zagotovitev prijaznejše prihodnosti naše države!

ZORAN VETRIH,  
Batuje 1

Delo 14 Dec. 1994

## Ne razprodajamo Slovenije!

Zeleni Maribora podpiramo poziv skupine slovenskih intelektualcev, objavljen pod gornjim naslovom v četrtkovem Delu.

Mnenja smo, da je treba o tem, ali želimo za vsako ceno v Evropo (tudi za ceno razprodaje lastne zemlje), referendumsko vprašati slovenski narod! Zeleni smo še posebej proti naivni miselnosti o Evropi za vsako ceno, ne glede na to, da je ta fraza pri nas tako ali tako velikokrat samo izgovor za divje socialno razslojevanje in uničevanje okolja v imenu vsemogočnega dobička. Sicer pa se tudi zelene stranke v mnogih, veliko večjih in manj ranljivih državah ne navdušujejo nad nekim nenaravnim, megalomanskim kolosom združene Evrope, ki za svoj cilj neskrupulozno razglašajo nebrzdano rast potrošništva in drugih, okolju pogubnih hedonizmov.

Enega svetlejših vzgledov so nam tu pred kratkim dali avstrijski Zeleni, čeprav, kot rečeno, imajo gotovo manj vzrokov za zaskrbljenost kot mi.

VLADIMIR AUER,  
Gregorčičeva 19,  
Maribor

Delo 25 okt. 1994

## Karantanija

Ponarejanju zgodovine, ki je ena najbolj učinkovitih metod ideološkega imperializma, se tudi Slovenci nismo mogli izmakniti. Toda če je bilo še razumljivo, da so nas Nemci pod monarhijo razglašali za narod brez zgodovine in da nam je belgrajski aparat pod prvo in drugo Jugoslavijo zagotavljal, kako nas je rešil izpod tisočletnega »nemškega jarma«, pa to nikakor ni več, če v samostojni Sloveniji nekateri bolj ali manj resni zgodovinarji in »zgodovinarji« trjujejo, da so bili slovenski Karantanci zgolj neko »pleme«.

Državnost Slovencev, izhajajoča iz Karantanije, je bila nedvomno že od vsega začetka napoti jugoslovanskemu aparatu. Pa tudi drugo, saj je bilo npr. celo prepovedano objaviti, da je bila univerza v Ljubljani ustanovljena leta 1597, medtem ko so morali slovenski jezik pred vojno na tej univerzi kar strokovno upoštevati kot jugoslovansko narečje.

Leta 1990 sem izdal knjigo »Slovenska država Karantanija« in 1994 knjigo »Slovenska znamenja«, v katerih sem predstavil tudi izročilo slovenske državnosti. Vsem tistim, ki jo skušajo zanikati iz ideoloških ali kakih drugih namenov, sem pripravljen odgovorjati. Vabim jih, naj javno povedo svoje argumente o tem, da Slovenci nimamo državne tradicije. Razni akademski naslovi niso argument.

JOŽKO ŠAVLI,  
Via bella veduta 12 g,  
Gorica

Delo 10. jan 1995

## Kolaboracija

Toliko pisanja o domobranski kolaboraciji in kvistingih me kar priganja, da napišem svoje mnenje. Dobro je znano, da je imela vsaka stran v NOB svojega zaveznika. Partizani so imeli Sovjetsko zvezo in Britance, domobranci pa Italijane in Nemce.

Glede kolaboracije bom ponovila Pučnikove besede: Kolaboracija med partizani in Sovjetsko zvezo je bila že pred vojno, med vojno in po njej, vse tja do informbiroja. Ali se niso naši vodilni, Tito, Kardelj, Kidrič, Maček in drugi, že l. 1935 šolali v Rusiji zato, da bi zasidli komunizem v naši deželi? Glavna tema te akademije je bila, kako uničiti razrednega sovražnika, ne pa, kako uničiti okupatorja, saj ga tedaj še ni bilo. Med vojno je bila stalna radijska zveza med Bazo 20 in Kominternu. Zmagali smo s pomočjo Rdeče armade in zaveznikov, je bilo naše geslo. Imeli smo rusko zakonodajo, rusko ustavo, rusko šolstvo in računalno. Peli

smo ruske pesmi o Katjuši, Volgi, narodna pesem je bila potisnjena v ozadje. Druga kitica državne himne se je glasila: Z ruskih step veliki Stalin kliče zmagovito, z naših se gora odziva mu tovariš Tito. Iz Sibirije smo s silo privlekli tistega dedka Mrza samo zato, da bi izpodrinil narodnega Miklavža. Naši komsomolci, oficirji in miličniki so hodili na izpopolnjevanje v Moskvo, ko pa je prišel čas informbiroja, so prišli tiho s kovčki domov spet na svoja delovna mesta.

Sama NOB zgodovina trdi, da je po kapitulaciji Italije ostalo tukaj 1000 Italijanov, ki so se pridružili partizanom. To so bili tisti z rdečimi kravatami, imenovali so se »Rossa croate«. Sedaj so slavili na Korinju v Suhi Krajini, pri spomeniku italijanskim partizanom, garibaldincem, 50. obletnico boja med partizani in Italijani na eni strani ter domobranci in Nemci na drugi. Navzoči so bili tudi italijanski svojci z rdečimi rutami in rdečimi zvezdami, brez vsakega ponarejanja.

Stari turjaški grad so razrušili izurjeni italijanski topničarji in pomagali partizanom do zmage. Med zmagoslavnimi slovenskimi vzkliki ob zavzetju te trdnjave se je slišal tudi italijanski: »Facciamo un risotto!« Tudi Grčarice so v tistem času padle s pomočjo italijanske vojske. Čemu so tam napadali plavogardiste, ki so bili osvobodilna vojska in niso imeli nobene zveze z okupatorjem? Po Dolomitski izjavi partija ni dovolila nobenega drugega osvobodilnega gibanja, če ni bilo pod njeno rdečo zastavo. Na koncu je bila največja kolaboracija še z Angleži, ki so po prevari izročili vseh 12.000 belih ujetnikov sovražniku v roke. Kaj takega še nisem brala v zgodovini.

Partizanom je kolaboracija prinesla zmago, domobrancem pa poraz in uničenje.

ANTONJA GRM,  
Dobrepolje

Delo 17. dec. 1994

## Saj tu ne slišiš več slovenske besede!

G. Tomaž Iskra z Jesenic je v pismu, v katerem opisuje katastrofalne razmere glede (ne)uporabe slovenskega jezika, izrazil v bistvu upravičene dvome o enem samem dejstvu, in sicer, ali so Jesenice sploh še slovensko mesto, v katerem veljajo ustava, zakoni Republike Slovenije ter predpisane oz. pričakovane norme in vedenjski vzorci prebivalcev, ki iz tega izhajajo.

Po prebranem pismu in po siceršnjem poznavanju problematič-

nega obnašanja jeseniških »Neslovenaca«, ki jih je tako ali tako že okoli 70 %, lahko mirno ugotovimo, da bodo Jesenice kmalu postale »bilo koja« enklava na slovenskem ozemlju.

G. Iskra lahko zato le čestitam, da je kot Jeseničan javno izrazil svoje ogorčenje nad stanjem, kakršnega so povzročili predvsem oblastniki (republiški in lokalni) v preteklosti, ker so vseskozi konkretno udeleženi načrt, da se Slovence demografsko popolnoma heterogenizira.

Jesenice in Velenje sta bila tista dva kraja, kjer se je to dalo narediti v »praksi«. Prav tako bi G. Iskra želel predočiti, da so ravno Jesenice tipičen primer, kjer so slovenski komunisti izvajali načrtno deslovenizacijo vsega, če je samo »dišalo« po tem, da bi lahko bilo slovenskega izvora. In ravno zato je tako, kot je, in tudi razne stranke, ki so obljubljale urejanje teh zadev v parlamentu, so le »prodajale meglo«, in z največjim »jahačem magle« (beri: Zmagom Jelinčičem) vred.

G. Iskra, vedeti morate, da slovenska levica nadvse potrebuje vseh 170.000 »Neslovenaca« in da bodo tudi Jesenice še naprej znane predvsem po tem, da je v njih »teksaško vzdušje« balkanskega značaja. Prav tako ste, spoštovani G. Iskra, dregnili v občutljivo področje nestrpnosti, zato boste v prihodnosti (z menoj vred) na straneh Pisem bralcev gotovo deležni odziva kakega MLD-jevskega aktivista, ki bo »jodlal« o nevarnostih ksenofobije in rasizma. Če npr. nekdo v Sloveniji zahteva uporabo slovenščine v javnosti in na javnih prostorih, kot to zahtevate Vi, spoštovani G. Iskra na Jesenicah »ili v Jesenicama«, potem ste že ksenofob, rasist, nacionalist, ekstremni desničar, častilec mračne dobe 1933-45, golcajoči krvavooki zariplež (po Romanu Jakiču) itd.

Na koncu bi Vam le še želel povedati, da bi morali svoj zapis nasloviti predvsem na poslance DZ, predsednika vlade in navsezadnje tudi na predsednika »vseh Slovencev«.

Pa še to, spoštovani G. Iskra: v Celju so se na plakatih LDS pojavljali grafiti »Več Slovenije i još više ne-slovenaca!« Domiselno, a žal resnično!

GREGOR URANIČ,  
Čopova 19,  
Celje

Delo 13 Jan 1995

## Oblast in krivda

Od barve prej kot od sramu rdeča, že dolgo roža-nedehteča, v Pučnikovi preiskavi o Krivdi nič, še manj o Spravi.

Plodov moralne komisije veseli bodo le Matije, idoli zborovske levice.

A kar srca naprej nam kljuje, slovenski naš je holokavst!

Podnevi kot obraz device, ponoči pa se z njim ljubkuje brez iskre za ponos in čast — najvišja narodna oblast.

Duha omiki pa je tuje nevesti mladi vzeti njen kras.

Stanislav Klep, Kranj,  
za Lipo sprave

Po Svobodni Sloveniji

## Slovenija: nov šolski zakon nekrščanski

V novi številki "Ognjišča" profesor teologije dr. Drago Ocvirk ostro kritizira načrtovani šolski zakon v Sloveniji. Cerkev in druge institucije da sploh niso bile vabljene k izdelavi zakona, čeprav so svojo pripravljenost k sodelovanju izrazile. Novi osnutek šolske zakonodaje ocenjuje dr. Ocvirk kot nadaljevanje stare komunistične miselnosti.

Po celovski Nedelji

## John E. Krek's Slovenian Credit Union Slovenska Hranilnica in Posojilnica Janeza E. Kreka

Canada's first Slovenian Credit Union  
Prva Slovenska Hranilnica in Posojilnica v Kanadi

### OFFICE HOURS / URADNE URE

747 Brown's Line  
Etobicoke, Ontario M5B 3V7  
(416) 252-6527

Monday	10 am - 4 pm
Tuesday	10 am - 8 pm
Wednesday	10 am - 4 pm
Thursday	10 am - 8 pm
Friday	10 am - 8 pm
Saturday	9 am - 12:30 pm

646 Euclid Avenue  
Toronto, Ontario M6G 2T5  
(416) 532-4746

Tuesday	12 am - 8 pm
Thursday	12 am - 8 pm
Friday	10 am - 8 pm
Saturday	10 am - 1 pm

**JEK**  
SLOVENIAN CREDIT UNION

### SERVICES

Chequing  
Savings  
Term deposits  
RRSP  
RRIF  
Loans  
Mortgages  
Line-of-Credit  
MASTERCARD  
Banking machine card  
Travel Insurance  
Travellers Cheques

### USLUGE

Čekovni račun  
Hranilne vloge  
RRSP / RRIF  
Hipotečna posojila  
Osebnostna posojila  
Kreditna karta MASTERCARD



## PISMA IZ DOMOVINE

Položaj pri nas je tak, da pri volitvah se sicer vodstvo nekoliko spremeni, vendar vsa infrastruktura je še vedno stara. Tudi ta se počasi spreminja. Ljudje, ki so postali komunisti zato, da so dobili boljše službe, se sedaj zopet spreobračajo, postajajo demokrati, toda vprašanje je, v koliko so zanesljivi. Ostalo je še vedno jedro starih komunistov, ki sicer priznavajo napake kopiranja Sovjetov, a so vseeno ostali marksisti. Stare deželne garniture se trdoživo držijo za oblast in bodo storili vse, da se jim ta ne izvije iz rok. Preprosti ljudje po trgih in vaseh, ki so praktični katoličani, se pa nočejo vmešavati v politiko. Sam sem bil navzoč, ko je prišel poslanec SKD k katoliški družini in jo nagovarjal, naj se udeleži lokalnega sestanka, kjer bodo izbrali moža, ki naj bi kandidiral za župana ali za odbornika. Pa niso hoteli. Najbolje je, da se človek ne vmešava v politiko. Kaj pa imaš od tega, samo sovražnike si pridobiš. (Če bodo tako mislili in delali, bodo komunisti na oblasti še nadaljnjih 50 let. Op. ured.) Tako mlada generacija. Oče je sicer šel na sestanek, vendar niti žena, niti otroci, ki so že odrasli in poročeni, niso bili za to in so očetu odsvetovali, da gre. Manjka vsa nova infrastruktura. Stari učitelji, stari profesorji, mnogi preleni, da bi spremenili svoje učenje. Isto je pri sodstvu. Stari sodniki, ki so sodili poprej in sodijo še sedaj, po starem principu, da oko očesa ne izkljuje. Isto je s staro birokracijo.

V gospodarstvu so počasne spremembe, te pa dostikrat vodijo v korupcijo in v znane afere, o katerih čitamo. Radi preosnove je mnogo nezaposlenih. Velik procent na Kranjskem, še mnogo več pa v Mariboru in okolici.

Večina veruje v demokracijo, svobodo govora in druge človečanske pravice. Če ne nastopijo velike notranje težave, posebno gospodarske, SE BO ŽIVLJENJE RAZVIJALO IN KONČNO RAZVILO V TIP ZAHODNE DEMOKRACIJE! (Alle-lu-ja! Op. ured.) Vzelo pa bo dalj časa. Zrasti morajo nove generacije, ki ne bodo obremenjene s preteklo vzgojo in ateistično ideologijo, (ki jo ravno te dni skušajo ponovno uzakoniti. Op. ured.)

Začenja se nekaj čuden preobrat: po mestih so se začele cerkve ob nedeljah polniti, po deželi pa se kaže upadanje števila vernikov pri nedeljskih mašah. Ljudje pravijo, da je temu kriv "konsumerizem": VSE HLASTA ZA ZABAVO IN MATERIALNIMI DOBRINAMI. (Panem et circenses, bi rekli Rimljani. Op. ured.) VERA, IDEALIZEM

PA POČASI, VENDAR OPAZNO IZGUBIVATA MED MNOŽICAMI.

Ljudje radi omenjajo pomajkanje, čemur da je po njihovem kriva izguba trgov na Balkanu. Čeprav pomajkanja ni, dobiš vtis, da tako govorijo, ker skrivnostno zalujejo za Jugoslavijo, dasi tega naravnost ne izrazijo. Če bi se gospodarski položaj še poslabšal, obstoja nevarnost, da se bo se več ljudi izrekalo za neko širšo povezavo med državami bivše Jugoslavije, (kjer bodo zopet ukazovali Srbi. Op. ured.)

Jeseni smo pa romali (5 avtobusov) v Teharje in na hrib v Hrastniku, kjer je jašek opuščenega rudnika (90 m globok), kamor so padali ustreljeni ali še živi fantje, možje in tudi dekleta, žene pripeljane iz Teharij. Iz jame tam ni mogel nihče. Edina priča živa, da je bilo morišče tam, je g. Opeka, ki je ušel izpred jame (božja volja). Strelji ga niso zadeli, ker se je valil po hribu. Gotovo ste to zgodbo že slišali. In tam v jami bi morala biti tudi jaz, tako je rekla neka sosedna moji mami. Res, mož Jože je izprosil, da sem ostala sinu Jožetu v pomoč. Položila sem rože v travo in prižgali smo veliko lučk, zapeli in molili za pokojne, naj prosijo pri Bogu za nas, ki smo še tu. Hvaležna sem Bogu, da sem mogla v tisti breg in da mi je dovolil, da še živim.

Zato nikoli ne bom pozabila tudi Vas in vseh Vaših dragih in vesela bom, če pridejo do mene, ko bodo v domovini. Prosim, brez daril, ker rabite za sebe. Dobro bi bilo, da me z dopisnico obvestite, kdaj bi se oglasili, da bi bila doma. Že sama pot je draga, vesela pa bom, da Vas vidim. Priščno vsi pozdravljeni!

od Vaše M. F.

Rada prebiram Slovenca in rubriko "Tako mislim". Koliko napišejo, a jih nič ne premakne na boljše. Ali berete Družino? Tam včasih malo omenijo, kaj kdo izjavi, a je že preveč. Tudi to je bilo narobe, ker so v Družini pisali, naj gredo na volitve in pošteno volijo. Pisali ste mi, da imamo svobodno Slovenijo in da še ni vse v redu. Ja, in še dolgo ne bo. Rdeči prebarvanci ves čas delajo po načrtu, potuhnjeno, z lažjo pa pridejo pred nas. Vrinejo se povsod za zdraba med strankami. Zelo me boli in skrbi, ker hočejo imeti vso oblast v rokah samo stari komunisti. Onamogočili so z nesramnostjo obrambnega ministra Janša, ki je bil glavni pri osamosvojitvi in pri 10 dnevni

## Smo trdoživ narod!

Marsikaj razveseljivega se je zgodilo med Slovenci po svetu v bližnji preteklosti. Tako sta obhajali stoletnico plodnega dela največja slovenska župnija v Ameriki, fara Sv. Vida v Clevelandu, in naša največja katoliško usmerjena bratska organizacija, Ameriška slovenska katoliška jednota (KSKJ). Slovenska narodna podpora jednota (SNPJ), ki ima največ članov med vsemi slovenskimi ameriškim organizacijami, je letos praznovala 90-letnico -- in istemu jubileju se bliža slovenska župnija Marije Vnebovzete v Clevelandu. Slovensko dramatsko društvo Lilija in slovenski narodni domovi v Collinwoodu v Clevelandu, na Recherjevi ulici v Euclidu, v Barbertonu, Ohio, in v Ely, Minnesota, so praznovali 75-letnico. Slovensko versko in frančiškansko središče komisariata sv. Križa v Lemontu, Illinois, in Slovenski narodni dom na St. Clairju v Clevelandu sta slavila sedemdesetletnico. Progresivne Slovenke Amerike (PWA) so proslavljale 60-letnico, Prekmursko društvo v Chicagu pa 50-letnico. Cerkev Marije Pomagaj v Torontu, Kanadi, Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu v Argentini, Slovensko društvo v Melbourne, Avstraliji, in mladinska Slovenska folklorna skupina Kres v Clevelandu, ZDA, so dosegle 40-letnico -- in lahko bi naštevali še in še.

Znani angleški avtor Bernard Newman je zapisal, da je že samo preživetje slovenskega naroda skozi stoletja tuje nadvlade "čudež, ki mu skoraj ni enakega ma svetu." Gotovo tudi take in podobne izseljenske obletnice pokažejo, da smo Slovenci trdoživ narod. Tudi sredi tujega morja in v kljub nič koliko pesimističnim napovedim, po katerih bi nas že zdavnaj ne smelo biti nikjer več, se zavedamo

svojega žilavega slovenstva ali drugi vsaj še slovenskega porekla. Najboljši se zavedajo tudi svojega slovenskega poslanstva danes in v bodočnosti. Naš narod je v kljub vsem svojim slabostim pretežno dober, zmožen in ustvarjalen. A tudi če bi bil najslabši na svetu (kar gotovo nikdar ni bil), bi bila dolžnost njegovih sinov in hčera, da se borimo za izboljšanja in njegovo srečnejšo bodočnost. Gotovo je eno: tudi za slovensko preživetje, napredek in ugled v svetu so potrebne žrtve skupnosti in posameznikov. Celo velike in nenehne žrtve, kot so se vedno zavedali vsi tisti, ki imajo zasluge, da naš narod še vedno živi!

Dr. Edi Gobec v "Poročilih Slovenskega ameriškega raziskovalnega centra," Dec., 1994.

### DNEVNIK prvega urednika SLOVENSKE DRŽAVE

Brezskrbna otroška leta ko sem se brez cilja podil po polju, gozdu in brskal za ptičjimi gnezdi, so hitro minila. "V šolo pojdeš", je rekla mati. "V šolo"? Zaslutil sem, da je to važen korak. Grenila mi je ta korak misel, da bom dobil v šoli strogega učitelja, ki bo stal vedno za menoj s palico. Šole brez palice si nisem mogel predstavljati. To pa radi tega, ker sem večkrat slišal od očeta, pa tudi od drugih, kako je bilo v šoli in da je učitelj večkrat tega ali onega stisnil med kolena in mu naštel po zadnji plati s šibo po deset ali več bolečih udarcev.

Lepo so me opravili ko sem šel prvič v šolo. Z menoj je šel oče. Ko je odšel, mi je bilo nekam tesno pri srcu. Boječ sem gledal nove tovariše in tovarišice.

Hitro sem se privadil. Imeli smo dobro učiteljico. Pisala se je Marica Fuerst. Pozneje se je poročila z učiteljem Rous. Bila je lepa. To smo ugotovili kmalu. Znala je na prikupen način vlti v betice začetno modrost.

Včasih je bila tudi huda, zlasti ko je videla, da kateri od učencev ne more zapopasti, da je 3 in 2 pet. Takrat je v obupu segla v lase in zakričala: "znorela bom".

V šoli sem dobro napredoval. Bral sem prav dobro, tudi verouk mi je "dišal". Računstvo je šlo malo težje, risal sem srednje, pri petju sem bil pa zanič. V zbornem petju sem samo odpiral usta. Če bi se oglasil, bi pokvaril vse.

vojni. Sedaj je šel Peterle, Žarko Petan od RTV. Sodnike postavlja vlada, kje je ta pravna država? Vrh (rdeč) je preprodajal orožje, vse so oprostili, ni krivca. Afera HIT in ELAN se ne razčisti. Sedaj je tako urejeno, da tisti, ki je kradel, se okoriščal, bo sedaj inšpektor in sodnik. V vladi rdeči vse preglašujejo, opozicija oporeka, a zastonj. Imajo maneverski prostor znotraj demokracije in tako varajo tudi zunanji svet. Tako do roba smo že prišli, da bodo rdeči prišli v Evropo pod plaščem demokracije Slovenije. Še slabše bi pa bilo in to je tudi možno, ker rdeči vrh ni bil nikoli za osamosvojitve, da nas hočejo potisniti nazaj na Balkan. Vse so zmožni, ker imajo 50 letno diplomatsko prakso. Nekdo je v Slovincu napisal: "Kdo je med Slovenci izvršil duhovni umor? Kdo pohabil poštenost, pokončnost, intelektualni pogum?" Z njimi se ni mogoče prepirati, dokazovati. Oni imajo vsega, vsak dan pa več brezposelnih ali minimalnih sredstev za preživljanje. Izgleda, da bo samo to še pomagalo, da po priprošnji Mariji sam Bog poseže in izžene vse satanove pomočnike. Zastonj Marija ne pros: "Molite, molite za mir in k sv. Duhu za pravo pamet".

Vojno imamo že čisto blizu, pri Karlovcu so Srbi in nekaj letal uniči še to, kar imamo. Tako vodstvo imamo, žalostno. Pri nas imamo že 26 verskih sekt. Rdeči prebarvanci pravijo, da morajo biti vsi enakovredni. Hočejo razbiti slovensko katoliško identiteto.

Zares hudo je bilo za vas pred tolikimi leti in v tujini. Danes ste res daleč od doma, a živite v miru z razumevanjem v družini, krščansko vzgojeni in poštenu. Pri nas ni lepo. 50 let nas duševno uničujejo in kradejo!

Pomladi smo romali v Vetrinje. Sv. maša v cerkvi je bila zelo slovesna. Potem smo se peljali preko Področce v spomin na prve transporte v Kranj, Skofjo Loko na grad in Sentvid. V škofovih zavodih so nas vse lepo sprejeli in pokazali, kje so čakali naši fantje, možje na zadnjo mučeniško pot.

V zavodu pridno popravljajo in tudi že učijo mladino za bodočnost. Jansa je omogočil, da je cerkev dobila nazaj zavod in vem, kako jezi prosvetnega ministra, ker je tako pokvarjen in sovraži vse, kar je božjega. Ne pusti verske vzgoje v šoli in taki hočemo priti v Evropo.

V Ljubljani je še vedno cerkev sv. Jožefa (po Plečnikovem načrtu), vsa zanemarjena. Yiba film ima notri prostore in sv. Jožef je zazidan (oltar). Ne dajo nazaj.

Za kateheta je bil župnik France Bratkovič. Še danes ga vidim, kako je prišel v šolo. Resno, dostojanstveno. Nosil se je vedno nekam aristokratsko. Bil je dober, a strog hkrati. Znati smo morali, sicer je pela šiba. Kadar je bil dobre volje, je bil pravi užitek. Če je prišel na kateder in vzel v roke moder žepni robec in ga grizel, smo vedeli, huda ura bo. Če se je le kdo zganil, je dobil po prstih, da je cvilil. Klical nas je vse križem in spraševal celo uro. Gorje, če je kdo začel jecljati in s tem priznal, da ne zna. Naučil nas je mnogo. Spoštovali smo ga in tudi bali. Bil je vzor duhovnika daleč okrog.

V tretjem razredu smo dobili za učitelja g. Mihaela Vreča. Bil je obenem nadučitelj. Star je bil in siten. Nosil je sivo brado. Mučil ga je večkrat protin. Pri njem smo se malo naučili. To se je močno otepal pozneje, ko smo v tretjem razredu dobili gospo Nušo Korošec. Mož je pri pouku večkrat zadremal. Takrat smo seveda mi igrali "šolo" po svoje. Ko se je mož zbudil vsled našega razgrajanja, je skočil pokoncu, odpel jermen od hlač in lovil grešnike po razredu. Če je po nesreči dobil katerega, ga je namlatil z jermenom, pa to ni preveč bolelo. Mož se je gotovo bolj utrudil.

Ministrantov mož ni mogel videti. Ne vem, kaj smo mu storili. Nekoč je rekel: "V cerkvi svetnik, tukaj pa rogač..." Čemu, še danes tega ne vem. Če smo ministranti zamudili uro radi pogreba, smo dobili vedno neprijazen pogled.

V drugem razredu je bila učiteljica Nuša Korošec. Zelo dobra gospa. Rada me je imela in me večkrat postavila za vzgled. Zlasti je pazila na lepo pisavo. Tretji razred sem dovrševal že v vojnem času. Upravitelj Milan Vreča nas je učil tudi telovadbo. Telovadba mi je takrat zelo smrdela. Čudim se danes temu, ker sem pozneje rad telovadil. Verjetno mi ni ugajal način podučevanja. Vedno ena in ista pesem. "Levo, desno, stopaj, stoj...itd."

Bilo je menda meseca maja. Po šolskem pouku smo imeli še eno uro te preklicane telovadbe. Kako se je otresti? Napravili smo zaroto: Konrad Breznik, Tone Klobasa in še neki drugi učenec. Sklenili smo: ko bomo prišli skozi zadnja vrata na dvorišče, bomo zbežali. Rečeno, storjeno. Toda zbežala sva samo dva: Konrad in pa jaz. Ostala dva sta se zbala. Učitelj je sicer kričal za nama, pa kaj, ocvrnala sva kot za stavo iz dvorišča na cesto v zlato svobodo in potem proti domu.

Drugi dan sva imela oba slabo vest. Kaj le bo? Odmolimo. Potem pove šolski upravitelj, da se zadnji oddelek, v katerem sem bil tudi jaz, pomakne v tretji razred. Kar odleglo mi je. Ne bo me več muštral ta preklicani telovadni učitelj. Poberemo torbice in knjige. Uvrstimo se na hodniku, da odidemo v drugo nadstropje. Tedaj pa potegne g. Vreča (takrat se je podpisoval še z dalje na str. 8



KNJIŽNI DAR ZA 1995 JE PRAVKAR IZŠEL:

# MOHORJEVE BUKVE ZA LETO 1995

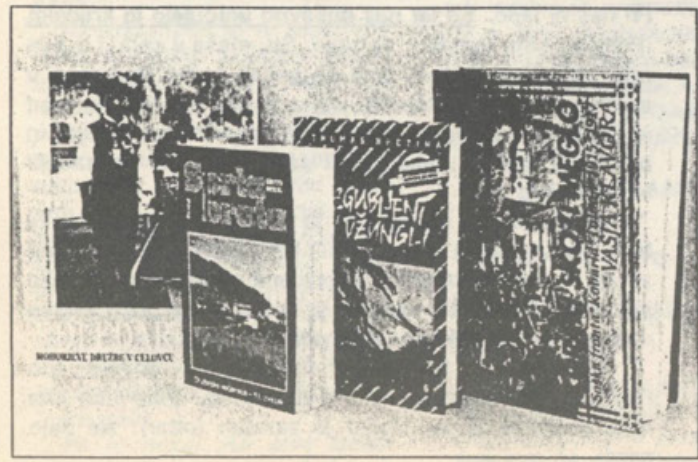
Dobite jih pri poverjenikih, v slovenskih knjigarnah na Primorskem in Koroškem ter v vseh knjigarnah Slovenije in seveda pri Mohorjevi založbi v Celovcu, Viktringer Ring 26, tel.: 04 63 / 56 5 15 - 17 in pri zastopstvu v Ljubljani, Poljanska 97, tel. 061 / 301 097.

KOLENDAR Mohorjeve družbe za leto 1995

VEČERNICE:  
Kristo Srienč  
SPRTA BRATA

STVARNA KNJIGA:  
Vasja Klavara  
KORAKI SKOZI MEGLO  
Soška fronta Kobarid-Tolmin  
1915-1917

MLADINSKA KNJIGA:  
Thomas Brezina  
IZGUBLJENI  
V DŽUNGLI



## GERATIČEV DNEVNIK

nadaljevanje s str. 7

Wretsha) naju z Breznikom iz vrste. Najprvo ošteje njega. Kmalu je bil v solzah. Nato se je lotil mene. Pridiga ni zalegla. Kar je res, pa je res. Telovadba mi ni dišala, zato sem pobegnil in ni mi bilo žal. Iz hinavščine pa solz nisem maral točiti. Tedaj pa se je g. Wretsha razhudil in kričal: "Glejte ga hinavca! Oni tam se kesa in mu je žal, ta ministrant pa gleda, kakor bi me hotel pojesti. Sram te bodil!" V tem je prišel med nas g. Jože Korošec. Spoznal je situacijo in nas povedel v četrti razred.

V četrtem razredu je bilo spočetka precej trdo. Vzrok: pomanjkanje pouka v tretjem razredu pri g. Wretshi. G. Jože Korošec je bil odličen učitelj. Znal nam je na prikupen način vcepiti veselje do pouka. Kmalu smo nadoknadili, kar smo preje zamudili. Bil je strog, pa obenem tudi dober. Kadar je bil jezen, je pordel v obraz in ni štedil šibe ali pa so mu prišla prav tudi ušesa. Kadar je bil dobre volje, smo se pri njem tudi od srca nasmejali. Midva sva bila velika prijatelja. Pozneje, ko sem bil že v Mariboru pri upravi Slovencev in je bil on učitelj na meščanski šoli, sva prišla večkrat skupaj in me je bil vedno vesel. Le eno je motilo mene, pa tudi druge: vere ni imel mnogo.

Iz šolske dobe se spominjam dveh dogodkov. Ne vem več, katerega leta je bilo. Bil sem menda še v prvem razredu, ko se je pripeljal na obisk Negovske graščine njen lastnik grof K. Trautmansdorf, po rodu češki Nemeč. Bile so velike priprave za ta sprejem. Vse je bilo v zastavah in cvetju. Tudi šolska mladina je delala špalir. Strogo je bilo prepovedano izobesiti slovensko zastavo in imeti kak slovenski trak. To je takrat mene, šmrkavca, precej zbadlo. Kaj, mi smo ja Slovenci, pa ne smemo tega pokazati? Takrat sem menda prvič spoznal, da se Slovincem dela krivica in da smo zapostavljeni...

Drugi dogodek je bil za konec šolskega leta 1915. Bila je že vojna. Šolsko vodstvo je priredilo slovesen zaključek šole. Povabili so tudi stariše. Otroci so peli in deklamirali. Odličnjaki so dobili darila. Med temi sem bil tudi jaz. Dali so mi veliko stensko sliko cesarja Franca Jožefa I. Odkrito povedano, nisem je bil vesel. Kaj mi bo ta slika. Cesar je bil grd bradač in slika se mi je zdela grda. Rajši bi imel kakšno lepo knjigo. Oče je bil seveda silno ponosen in je dal "kajzerja" v lep okvir, sliko pa na častno mesto v hiši. Ob zlomu leta 1918 sem sliko sam lastnoročno odstranil na jezo očetovo. Okvir sem shranil. Pozneje, ko sem bil že v službi, sem kupil lepo sliko Presvetega Srca Jezusovega in jo poklonil očetu. Sedaj je bil pa tudi on vesel. Nekdanja jeza se je ohladila.

Leta 1912 sem 11. junija prejel prvo sv. obhajilo. Bil je to zame pa tudi za druge zelo pomemben dogodek. Na prvo sv. obhajilo sem se skrbno pripravil. Takrat sem menda bil tako natančen, da sem imel vse za smrtni greh.

## KNJIŽNA ZBIRKA ZA LETO 1995

1. Kalendar 1995
2. VINOGRAD RIMSKE CESARICE (Alojz Rebula) in zgodnje novele
3. POD SVINČENIM NEBOM (Zorko Jelinčič) Spomini tigrovskega voditelja
4. PRIMORSKI SLOVENSKE BIOGRAFSKI LEKSIKON 20. snopič (zaključni)

### IZVEN REDNE ZBIRKE

1. KRIŽEV POT (Ljubka Šorli - Franko Žerjal)
2. ČREPINJE (Ljubo Marc)
3. OD TRENTE DO ZAJZERE (Ralko Dolhar) Julius Kugy, slovenske gore in slovenski ljudje
4. PODOBE V SLUŽBI RESNICE (Viktor Godnič)

Naslov:  
GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA  
Riva Piazzetta, 18  
34170 GORICA - GORIZIA  
Italia - Italy (Europe)



GORIŠKA  
MOHORJEVA  
DRUŽBA

S. A. Erzetič  
Pripoved zgodovine  
**SLOVENIJE**  
Z biografijo avtorja



NOVA KNJIGA

Ko bi le ta tankovestnost vedno ostala. Toda čas naredi svoje.

K birmi sem šel že med vojno leta 1915. Boter mi je bil naš sosed Jakob Novak. Birmoval je škof dr. Mihael Napotnik. Birma je bila pri Sv. Benediktu, pri Negovi je ni bilo. Dobro se spominjam, da so ljudje takrat veliko govorili o vojni, vse drugo je bilo postranska stvar. Kot dar sem dobil petkronski kovanec. Boter in druga zlahta so šli po birmi v gostilno, tam so se dobro imeli, jaz pa sem se dolgočasil. To se mi je vtisnilo tako v spomin, da sem pozneje, ko sem imel sam birmance, skrbno gledal, da sem njim napravil res veselje. Šolo sem končal leta 1917. Želja staršev je bila, da bi šel študirat. Tudi krstna botra Marija Satler je bila vneta za to in se je sama ponudila za delno vzdrževanje. Pa je vojna vse prekrizala. Ostal sem doma. Oče me je želel videti na domu kot naslednika, pa so razmere pozneje tudi ta načrt prekrizale. Bog že ve, zakaj je bilo to dobro.

Leta 1910 je pel novo mašo č. g. Janko Geratič, doma iz Trotkove, župnija Sv. Benedikt. Spominjam se ga, ko je prišel vabit na novo mašo. Bil je pravi dolgin, sicer pa prav čeden gospod. Nova maša je bila velik praznik za vso faro. Kar tri dni je trajala ta slovesnost. Nova maša je bila v romarski cerkvi Sv. Treh Kraljev, ki je podružnica farne cerkve Sv. Benedikta. Krasna gotska stavba, postavljena od ptujskih grofov, menda največja podružna cerkev v škofiji. Po litanih je bila gostija v veliki uti na travniku. Bogoslovci, dijaki, svatevci in drugi so plesali "čindarasa", na čelu je bil bogoslovec, ki je vodil ples. Drug drugega so se držali za roke in poskakovaje plesali v dolgi vrsti, ki se je vila kot kača. Muzika je igrala, da je bilo veselje. Novomašno pridigo je imel kurat č. g. Matija Lupša. Drugi dan smo se podali z vozovi k Sv. trojici. Tam se je slovesnost ponovila. Tretji dan smo odšli k Negovi. Nazaj grede so se gostje ustavili tudi pri nas.

G. Janez je bil nastavljen za kaplana v Makolah. Bila je to precej razpita fara. Njegovega prednika so fantje ponoči, ko je šel od bolnika, ubili. Pa se je menda le dobro vživel v razmere. Pozneje sem slišal, da so ga ljudje radi imeli. Bogoslovni profesor dr. Jože Jeraj mi je o bogoslovcu Geratiču pripovedoval, da je bil dober učenec, toda posluha pa ni imel nobenega. Kako je le neki pel prefacijo in druge mašne molitve, res ne vem. Na novi maši sem menda take malenkosti gladko preslišal. Bil sem še smrkavec.

Nekoč nas je obiskal. Bilo je že med vojno. Z očetom in materjo so se pogovarjali, kdo bo zmagal. G. Janez ni bil nič kaj uverjen, da bi Avstrija bitko izgubila. Tedaj sem posegel nepovabljen v pogovor in povedal: "Gospod, Avstrija je že fuč! Ne bo zmagala. Slovani jo bodo razbili". Debelo me je pogledal. Oče je me pa nagnal. Odkod sem jemal to "modrost"? Menda iz časopisov, katere sem pridno prebiral.

G. Janez Geratič je dočakal razpad Avstrije in tudi ustanovitev države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Toda samo nekaj dni. Prve dni novembra leta 1918 je umrl na griži, ki je takrat hudo razsajala. Pokopan je na farnem pokopališču v Makolah. Kadar sem se mudil tamkaj, sem vedno stopil tja pod veliki križ, kjer počiva moj sorodnik.



PROTEST PROTI MOSKOVSKI VOJNI V CHECHNYA

Tokrat predstavljamo Slovincem obširno knjigo, ki jo je napisal g. S.A. Erzetič z naslovom: PRIPOVED ZGODOVINE SLOVENIJE in slovenskega naroda ter vpliv Evrope na Slovenijo, vključen je tudi življenjepis štirih rodov avtorjeve družine.

Namen knjige je dopolniti vrzeli, ki se pogosto opuščajajo ali vsaj posredno in le obzirno omenjajo v pisani besedi o preteklosti slovenskega naroda in Slovencev kot posameznike.

Istočasno se ta knjiga dotika in posveča do neke mere tudi do podrobnosti evropske bližnje in ne tako bližnje preteklosti, ki je zapustila pomembne neugodnosti in povzročila nepopisno trpljenje slovenskega naroda, ki si tega ni nikdar zaslužil.

Ta knjiga omenja nadutost slovenske ljubljanske "samovlade" ob koncu prve svetovne vojne in prav tako nič bolj pametno navdihnjeno ponovno samozvano ljubljansko "samovlado" ob koncu druge svetovne vojne, ki je pustila nepozabne krvne sledi na tisoče umorjenih slovenskih žrtev. Pisec knjige hvali mlajši slovenski rod ob začetku zadnjega desetletja s posegom in prizadevanji po pravi parlamentarni demokraciji, in o osamosvojitvi Slovenije od hegemonistične Srbije.

Knjiga je vsestransko zanimiva - vključno pomanjkanju navedb virov, ki so bili vzeti iz raznih dnevnih in periodičnih občil, primerni času, važnosti in potrebi.

Knjiga stane \$ 40.00 in jo lahko naročite pri upravi Slovenske države ali pa tudi direktno pri avtorju knjige:

Slavko A. Erzetič,  
845 Ridge Road  
Vinemount, Ont.  
L8J - 2y4  
tel.: 905 - 643- 2572

## Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenia"

Vam nudi razne finančne usluge. Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše  
slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

725 Brown's Line, Etobicoke, Ontario M8W 3V9  
Tel: 416 255-1742 Fax: 416 255 3871

Monday, Tuesday, Wednesday...9:30 a.m. - 4:00 p.m.  
Thursday - Friday.....9:30 a.m. - 7:30 p.m.  
Saturday.....9:00 a.m. - 12 noon.

618 Manning Ave., Toronto, Ontario M6G 2V9  
Tel: 416 531-8475 Fax: 416 531-8533

Monday, Tuesday, Wednesday...9:30 a.m. - 4:00 p.m.  
Thursday - Friday.....9:30 a.m. - 7:30 p.m.  
Saturday.....9:00 a.m. - 12 noon.

Villa Slovenia  
23 Delawana Drive, Hamilton, Ontario L8E 3N6  
Tel: 905 578-7511 Fax: 905 578 5130

Thursday.....3:30 p.m. - 7:30 p.m.  
Friday.....12:30 p.m. - 7:30 p.m.  
Saturday.....9:00 p.m. - 12 noon.

Dom Lips, Etobicoke Ontario  
(For residents only)

Wednesday.....3:00 p.m. - 4:00 p.m.